ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(3109) | 1956 оной августын 28, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Үшөөтэйн МТС-эй комбайнёр Константин Колмаков силоснэ комбайнаар 18 гектар кукуруза хуряажа, үдэрэйнгөө нормо 3,5 дахин дүүргэнэ.

НҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ механизмуудаа үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглая!

* *

Үдэр һүнигүй ажалланабди

Малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэнь колхозуудта МТС ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Бидэ Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд үнгэрэгшэ хабар харьяата колхозуудайнгаа гэшүүдтэй хамта ажаллажа, орооһото культурануудай, тэрэ тоодо кукурузын болон зелёнкын тарилга хэһэн байнабди. Тарилга эрхим болзорто, агротехническэ заабариин ёһоор үнгэргэгдэһэн байгаа. Мүнөө тэрэнэй аша үрэ — колхозуудаймнай полинууд дээрэ тарянай, илангаяа кукурузын баян ургаса эдеэшэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бүхы полинууд дээрэнь кукуруза һайнаар ургаа. Дунда зэргээр гектарай 100 центнерһээ бага бэшэ эшэ набша хуряагдахаар баг-саагдана. Тиихэдэ зарим участогуудһаань 300 центнер хүрэтэр эшэ набша абтаха байна.

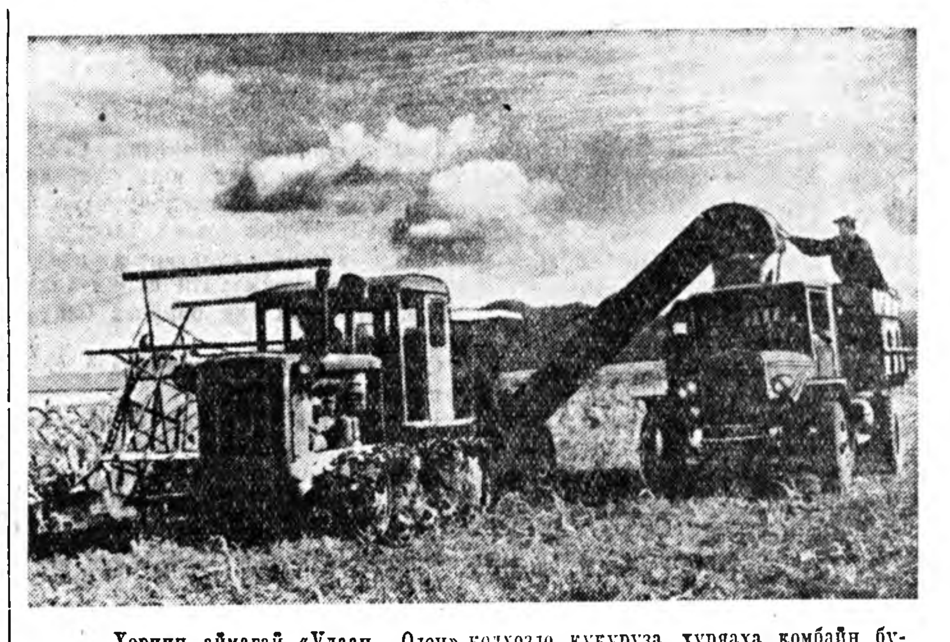
Иимэ үндэр ургасые хаһа сооһь, шанар һайнтайгаар хуряажа абаха гээшэ тон шухала зорилго мүн болоно. Дурсагдаһан колхозой поли дээрэ кукурузын ургаса хуряагдажа эхилһээр үнинэй. Хуряалгын эхилхэһээ хойшо би комбайнаараа энэ культурын ургасые хуряажа байнаб. Мүнөө горьтойхон талмайн ургаса хуряагдажа, кукурузын эшэ набшаар 500 шахуу тонно силос даргдаа.

Силос даралга һүүлэй үдэрнүүдтэ түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэгдэнхэй. Хуряалгын эхинһээ хойшо трактор болон комбайн һаадгүйгөөр ажаллана. Халаан соогоо 5 гектар талмайн кукуруза хуряаха нормотой аад, 3,5 нормо дүүргэнэбди. Мүнөө түхэреэн сүүдхэ соо ажаллахадаа 18 гектар хүрэтэр хуряанабди. Тиигэжэ энэ колхозой кукурузын бүхы 500 гаран гектар талмайн ургаса комбайнаараа хуряахамни.

Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ зарим тэды дутагдалнууд үзэгдэнэ. Автомашинанууд хадаһан кукурузымнай зөөжэ хүшэхүрэнэгүй. Тэрээнһээ боложо, нилээд һаатанабди. Мүн халаанууд саг соогоо һэлгэнэгүй. Тиигэжэ зарим халаанайхид, илангаяа гэрэй эзэн эхэнэрнүүд 2—3 часаар хүдэлмэридөө хожомдожо ерэнэ. Эдэ дутагдалнууд тохёолдоотүй гээшэ һаа, бүри бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллагдаха байгаа һэн.

Шэмэ ехэтэй, үндэр ургасатай энэ культура ниитын малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ удхашанартай байна. Малдаа тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсажа байһандаа урмашан, бидэ механизаторнууд эршэ зориг ехэтэйгээр ажалланабди.

К. Колмаков, Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй кукурузна комбайнай комбайнер.

Хориин аймагай «Улаан Одон» колхоздо кукуруза хуряаха комбайн бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Хориин МТС-эй дүй дүршэл ехэтэй комбайнер Батадоржо Садуев комбайнаараа үдэр бүри 1,5—2 нормо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кукуруза хуряалгын комбайн ажаллажа ябана.

И. Денисовэй фото.

Үдэр бүри 70 тонно силос дарана

Кударын аймагай «Путь Октября» колхоз һү һаалгаяа нёдондоной-хиһоо хоёр дахин шахуу дээшэлүүлээ. Илангаяа үбэлэй һарануудта һү һаалга ехээр дээшэлһэн байна. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, тус колхоз һаамхай үнеэдтээ үбэлэй сагта силос эдюулһэн байгаа. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ колхозой правлени, парторганизаци силос даралгада горьтой анхарал хандуулна. Һүүлэй 7 хоногой туршада колхоздо 600 гаран тонно силос дарагдаа. Колхозой правлени болон парторганизаци силос даралгада ябаһан хүнүүдые урмашуулһанай, мүн хүн зоноо хэрэгтэй газартань зүбөөр ажаллуулһанай ашаар энэ амжалта түйлаһан байна. Эндэ хүдэлдэг Ехэ-Кударын МТС-эй комбайнер нүхэр Бондарев силоснэ комбайнаар үдэртөө 70—80 тонно силосэй ногоо бэлэдхэнэ. Колхозой правлени комбайнерай эршэтэ ажалые дэмжэжэ, тэрэнэй үдэр бүри 30 тонно силостэ орохо ногоо бэлэдхээ һаань, тонно бүхэнэйнь түлөө 1,5 килограмм, 70 тонноһоо дээшэ силосэй ногоо бэлэдхээ һаань, 3 килограмм, орооһо таряа үгэхөөр тогтоогоо. Мүнөө нүхэр Бондарев үшөө 1000 тонно силосэй ногоо бэлэдхэхэ уялга абаа. Хэршэгдэһэн ногоо шэрэдэг 3 автомашинада 6 басагад, траншей бүридэ 2 эрэшүүл, 3—5 һаалишад хүдэлмэрилнэ. Иигэжэ хамтадаа 12—13 хүн үдэр бүхэндэ 70 тонно силос дарана.

Энэ түрүү дүй дүршэлые аймаг дотороо үргэнөөр дэлгэрүүлхын тулада КПСС-эй айком колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, парторганизациин секретарьнуудай, тракторна бригадын бригадирнуудай, МТС-эй директорнүүдэй болон главна мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар тус колхоздо семинар үнгэргэһэн байна. Семинарта хабаадагшад комбайнер Бондаревой ажал хүдэлмэритэйнь, илангаяа силос даралгые эмхидхэһэн дүршэлтэйнь танилсаба. Тиин Молотовой, Куйбышевай, Маленковой, Ранжуровай, Ворошиловай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта тарянай комбайнуудые силос даралгада тааруулан хэрэглэжэ, ажал хүдэлмэриень «Путь Октября» колхозойхидол адляар эмхидхэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

С. Таханов.

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай 1956 оной августын 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ бэлэдхэлгэ	Силос даралга	5 хоног соо силос даралгын нэмэлтэнинь (тонноор)
Түнхэнэй	63,7	32,4	1184
Кабанскын	48,2	20,3	544
Курумканай	45,4	26,6	1796
Закаменай	45,5	44,6	367
Прибайкальска	44,8	57,6	1484
Баргажанай	43,6	36,6	1578
Заиграйн	42,7	20,7	1224
Байкало-Кударын	38,9	9,2	678
Иволгын	33,5	31,7	1444
Кударын	31,4	37,3	3016
Ториин	31,1	20,0	844
Баунтын	28,7	—	—
Хэжэнгын	28,3	49,7	3733
Кяхтын	26,6	17,7	770
Сэлэнгын	26,1	15,9	1945
Бичурын	22,9	10,3	743
Зэдын	22,9	31,6	2108
Яруунын	20,6	20,6	1291
Мухаршэбэрэй	20,2	23,9	3130
Хориин	19,7	30,6	2557
Тарбагатайн	19,6	4,1	228

Республика дотор үбһэ хуряалга эхилһээр һара хахад шахуу боложо байна. Энэ саг соо зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Түнхэнэй, Кабанскын, Закаменай аймагуудай зарим артельнүүд нилээд ехэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абаа. Түнхэнэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгада 5 бригада эмхидхэжэ гаргаһан байгаа. Эдэ бригаданuудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээнэй ашаар олонхи бригаданuудынь үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэжэ байна. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан 5-дахи бригада бүри август һарын тэнгээр сабшалгаяа дүүргээд, үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргүүтэй байба.

Гэбэшье, республика доторнай бүхыдөө тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон ехээр унжагайржа байна. Мүнөө таряа хуряалгын хаа хаанагүй эхилээд байхада республика доторнай үбһэ хуряаха түсэбэй гурбанайшье нэгэ хуби дүүргэгдээгүй. Илангаяа Хориин, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Яруунын аймагуудай колхозууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрие муугаар ябуулна. Энэ мэдээн дээрэһээ харахада, эндэхи колхозууд үбһэ хуряаха түсэбөө оройдоол хорёод процент дүүргээд байна. Эдэ аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри яахадаа иимэ муугаар ябажа байнаб гэхэдэ, үбһэ хуряалгада колхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэриин бүхы хүсэн үшөө элсүүлэгдээдүй, гадна, машина, зэмсэгүүд муугаар хэрэглэгдэнэ. Зарим колхозууд ногоон муу гэжэ шалтаад, шугы бургааһан ба ой модон соогуурхи ургаса, үрмэдэһэ шаралжаа сабшажа, хуряажа абанагүй.

Игээд сабшалангай ногоон хатаржа захалхань. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрие шамдуулха тушаа бүхы хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Культурна гуламтануудые үбэлдэ һайнаар бэлэдхэе

...луб, библиотекэ, улаан бу..., культбаза гэхэ мэтын ...турно-гэгээрэлэй эмхи зур...уудай хүдэлмэрие ажа...алтай, ажалшан бүхэнэй ...үүлжэ байһан хүсэл зорил... нягта холбоотойгоор ...лхын тула, тэдэнэй гэр ...ануудые болбосон түхэл... тааруу зохид байлгаха, ...э элдэб янзын түхеэрэлгэ...ые һайнаар бэлдэхэ хэрэг... Тиимэһээ клуб, библиоте..., улаан булан, культбаза бү...ие саг соонь үбэлдэ бэлдэ... тэдэнэй гэрнүүдые заһаба...ха, дулаалха, үбэлдөө хү... хүрэхэ түлеэ бэлдэхэ, тус ... зургаануудые элдэб хэ...элиүүдээр хангаха гээшэ ...ө тон шухала болоод бай...

...э ушарые хараадаа аба... зарим аймагуудта культу... эмхи зургаануудые эртээн... үбэлдэ бэлдэжэ эхилээ. ...ээнь, Мухаршэбэрэй ай...ай Хонхолойн хүдөөгэй клу... гэр бүри августын эхин ...ар заһабарилагдаа, тэн... 4 пеэшэн шэнээр һэльбэн ...гдаа, мүн хашаань заһаг... Энэ клубта 120 кубометр ...эн бэлдэгдэжэ, хашаа ...ь шэрэгдээд байна. Тиихэ... хүдөөгэй энэ клуб үбэлэй ...а өөрынгөө ажал хүдэлмэ...е һаадгүйгөөр, һайнаар ...улха дүүрэн аргатай боло...

...үгөөр, иимэ һайн жэшээ...дэй республика доторнай ... хомор байһаниинь ехэ гэм...тэй. Культурно-гэгээрэлэй ... зургаануудай олонхинь ...дэ тон муугаар бэлдэнэ.

...ээндэ баримта болгон Хэ...гын аймагай культурын ...и зургаануудые абаад үзэе. ...дэхи хүдөөгэй клубууд бо... библиотекэнүүд үбэлдэ ...алтагүйгөөр бэлдэнэ. Үбэ... сагта түлихэ түлеэгээ хүсэ...р бэлдэжэ, газаагаа шэрэ... асарһан нэгэшье хүдөөгэй ...б, библиотекэ байхагүй. За... эмхи зургаануудай бэлдэ... түлеэниинь асарагдангүй ...соогоо хэбтэжэ байха юм. ...энгэ тосхондохи аймагай ...льтурын байшангай гэр мү... болотор хүсэд заһабари...даадүй, мүн түлеэ зал...шье хүсэд бэлдээгүй бай... Мүн эндэхи аймагай биб...текэ, номой магазин зада... байдан байһаар. Куль...-гэгээрэлэй эмхи зур...удые үбэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ Хэжэнгын зарим колхозууд, сомоной советүүд огто хабаадалсанагүй. Жэшээнь, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи клубай хушалта болон һууриень үнинэй заһабарилхаар болонхой. Теэд, энээндэ тус колхоз анхаралаа табинагүй.

Курумканай аймагай культурын эмхи зургаанууд үбэлдэ муугаар бэлдэнэ. Тэндэ бэлдэгдэһэн түлеэнэй горьтойхон хубинь ой соогоо хэбтэһээр. Зарим колхозой клубуудта, культбазануудта түлеэн оройдоошье бэлдэгдээгүй. Аймагай библиотекэ болон культурын байшан элдэб түхеэрэлгэнүүдээр дутуу, тэдэнэй гэрнүүдынь дулаалагдаадүй. Дыраэнэй клубай заһабарилга, Баргажанай МТС-эй дэргэдэхи клуб барилга илангаяа унжагайранхай.

Зэдын, Прибайкалиин, Яруунын болон бусад аймагууд иимэрхүү байдалтай. Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэбэл, республикын олон нютагуудта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд мүнөө болотор үбэлдэ бэлдээгүй байһыень гэршэлнэ.

Уданшьегүй хүйтэнэй саг ерэхэнь. Тиимэһээ мүнөө үшөөл дулаан байхада культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гэр байрануудые һайнаар дулаалха, түлишые элбэгээр бэлдэжэ, бараниень тэдэнэй газаа шэрэжэ асарха, стул, столһоо эхилээд элдэб түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха шухала. Илангаяа колхозуудай холын фермэ болон гүүртэнүүд дээгүүр ажалладаг малшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангадаг культбазануудые үбэлдэ бэлэдхэлгэдэ анхаралаа ехээр табиха хэрэгтэй. Культбазын дэргэдэхи улаан булан, радиоузел, бани, медпункт, худалдаа наймаанай газар гэхэ мэтые эртээнһээ түхеэрхэ тон шухала болоо.

Республикын Культурын министерство, тэрэнэй нютагуудтахи органууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ үдэр бүриин хиналта хэжэ, энэ шухала хэмжээ-ябуулгые эрхимээр үнгэргэхэ уялгатай. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа партийна, советскэ болон комсомольско организацинууд анхаралаа табиха зэргэтэй.

...Республикын МТС-үүдтэ орооһо таряа, кукуруза ...гын ябаса тухай 1956 оной августын 25-най мэдээн

...	Орооһото культурануудые хуряалга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Тэрэ тоодо сохигдоһониинь (гектараар)	Кукуруза хуряалга (гектараар)
...ударын	13,3	866	597
...ын	12,4	1948	333
...ын	10,9	436	476
...эй	8,3	129	163
...ска	4,4	434	848
...йскэ	4,1	221	150
...	4,0	—	244
...уналейн	3,4	398	128
...галайн	3,0	79	553
...ой	3,0	46	181
...ско	2,8	—	—
...ын	2,5	50	155
...ин	2,5	257	—
...	2,3	30	945
...тын	2,2	47	1106
...тайн	2,0	31	603
...очевскойн	1,7	90	136
...тайн	1,6	—	215
...ын	1,5	30	401
...-Усанай	1,5	—	383
...	1,2	200	995
...	1,2	—	305
...агайн	1,1	53	48
...	0,8	—	218
...ын	0,6	50	353
...ай	0,5	26	19
...бринска	0,4	30	—
...	0,3	—	—
...айн	0,1	—	637
...ын	—	—	1146
...канай	—	—	508
...ин	—	—	459
...енай	—	—	100
...уналейн	—	—	98
...думын	—	—	53

Дурсагдаһан мэдээнһээ харахада, республикын зарим МТС-үүд, орооһото культурануудые, кукуруза хуряалга үшөө эхилээдүй байна.

Амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэхэ ушар мүнөө жэлэй хура бороотой сагта илангаяа ехэ удхашанартай. Гэбэшье, зарим аймагуудай МТС-үүд амяарлан хуряалтые үргэнөөр хэрэглэнэгүй. Гадна, лафетнэ жаткаар хадагдаһан таряае саг соонь сохижо абаха гээшэ тон шухала байна. Теэд Хориин МТС-эй харьяата колхозуудта хадагдаһан 331 гектарай нэгэшье гектарынь мүнөө болотор сохигдоогүй байһаар. Мүн иимэрхүү байдал Бургалтайн МТС-тэ үзэгдэнэ.

Партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай гол шухала зорилго юуб гэхэдэ, орооһото культурануудые амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэхэ, кукурузаяа саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряагаад, түргэнөөр силос болгон дараха ябадал болоно.

МТС-үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хуряалга дээрэ техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, механизаторнуудаа, колхознигуудаа энэ хүдэлмэридэ бултыень хабаадуулха тушаа дары хэмжээ абаха ёһотой. Тиихэдэ таряа хуряалгада ябаһан хүн зоной дунда социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ шухала.

К. Е. Ворошиловай Финляндида ошоод байһан тухай

ХЕЛЬСИНКИ, августын 24. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов болон Финляндида тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд мүнөөдэр Хельсинки соогуур ябаһан байна. Тэдэнэрэй һуужа ябаһан «Сису» гэжэ ледоколой мордохоһоо бүри урид пристань дээрэ финляндска столицын ажаһуугшад сугларһан байгаа. Үглөөнэй 11 часта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, Финляндска Республикын Президент У. К Кекконен, СССР-һээ Финляндида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, СССР-эй Культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Модо үйлэдбэрилгын промышленностиин Министр Ф. Д. Вараксин гэгшэд пристаньдэ ерээ. Финляндиһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Э. Вуори, Финляндиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Р. Тернгрен, Оборонын Министр Э. Скуг, Худалдаа-наймаанай болон промышленностиин Министр К. Клеемола, Гэгээрэлэй Министр И. Виролайнен, Финансын нэгэдэхи Министр А. Симонен болон бусад ледокол дээрэ бии.

Ледоколой борт дээрэһээ К. Е. Ворошиловай гараа үргэн баяр хүргэхэдэнь пристань дээрэ байһан хүнүүд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшые халуунаар амаршална. «Ура» хашхаралдаанууд сугларһан хүнүүдэй дунда болоно. Ледокол причалһаа һалажа, залив соо саашаа ошоно. Пароходуудай замые заахын тулада тугуудаар гоёогдоһон тэмдэгүүдэй хажуугаар ледокол ябана. Хельсинки хадаа далайн томо порт юм. Тэндэ худалдаа-наймаанай болон пассажирска финскэшье, мүн тэрэшэлэн гадаадыншье суднанууд ходол олон байдаг.

«Сису» ледокол финскэ сэрэгэй корабльтай харгыдаа уулзажа, тэрэнь ледоколые үдэшэнэ. Борт дээрэ жэрыжэ байһан кораблиин команда СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые, Финляндска Республикын Президент У. К. Кекконениие амаршална.

«Сису» түүхэтэ Свеаборгскэ хэрэмдэ дүтэлнэ. Тэндэ 50 жэлэй саада тээ хаанта засагта эсэргүүсэн сэрэгүүдэй восстани болоһон байха юм. Тэндэхи хуушан хэрэмдэ 21 артиллерийскэ буудалта—СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай хүндэлэлдэ нацануудай салют болоно. Сэрэгэй оркестр марш наадана. Тэндэ жагсан байһан сэрэгүүд К. Е. Ворошиловые, У. К. Кекконениие амаршална.

«Сису» саашаа ошоно. Тэрэнэй борт дээрэһээ Хельсинки, аралнууд болон ой модон гоё һайханаар харагдана. Ледокол час хахад соо ябаба. Удаань айлшад болон тэдэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд багахан суднада һуугаад, Сяркка арал дээрэ ошоо. К. Е. Ворошилов тус аралай түүхэтэ зүйлнүүдые, тэрэнэй хуушан барилгануудые харана.

Сяркка арал дээрэ «Меренкявият» гэдэг яхт-клубай ресторан соо аянда ябаһан хүнүүдтэ зорюулан сайлалга болоһон байна.

ХЕЛЬСИНКИ, августын 24. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр Финляндска Республикын Министрнүүдэй Совет СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай айлшалһанда зорюулан Хельсинкскэ университедэй Актова зал соо баярай концерт табиһан байна. Хельсинки городой симфоническа оркестр Ян Сибелиусэй, финскэ бусад композиторнуудай зохёолнуудые, мүн тэрэшэлэн Бородинай болон Чайковскиин зохёолнуудые наадаһан байна. Тус оркестрые мэдээжэ финскэ дирижёр Тауно Ханникайнен хүтэлбэрилһэн байна.

Концертдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-һээ Финляндида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, СССР-эй Культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Саарһанай болон модо үйлэдбэрилгын промышленностиин Министр Ф. Д. Вараксин, генерал-майор В. И. Устинов гэгшэд байлсаа.

Тэрэшэлэн концертдэ Финляндска Республикын Президент У К. Кекконен, Премьер-Министр К. А. Фагерхольм, министрнүүд Тернгрен, Симонен, Скуг Клеемола, г-жа Лейво-Ларссон, Миеттунен Саари, Виролайнен, финляндска парламентын депутадууд, муниципалитедэй гэшүүд, университедэй канцлер Мюрберг, университедэй ректор Равила, олониитын түлөөлэгшэнэр, гадаадын хэрэгүүдэй министерствын сотруднигууд, Финляндидахи советскэ посольствын сотруднигууд, хэблэлэй түлөөлэгшэнэр байлсаба.

ХЕЛЬСИНКИ, августын 25. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Финляндида албан хэрэгээр айлшалжа байһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд финскэ столицын социальна эмхи зургаануудтай мүнөөдэр танилсаба. Тэдэнэр Ванха-Кяпюля гэжэ райондо баригдаһан, үтэлөөшэдэй байдаг байшангые, мүн үхибүүдэй городской больницые хараһан байна.

Үтэлөөшэдэй байшанда байдаг финскэ гражданинууд советскэ айлшадые үнэн сэдьхэлһээ амаршалжа, байра байдалаа тэдэнэртэ дуратайгаар харуулба. Тэдэ гражданинууд К. Е. Ворошиловай Финляндида айлшалжа ерэһэндэ баярлажа байһанаа мэдүүлээд, энэ айлшалалга СССР болон Финляндиин хани ёһоной харилсаае бэхижүүлгэдэ туһалха гэжэ хэлэбэ.

Социальна эмхи зургаануудые хараха үедэнь Финляндска Республикын Президент У. Кекконен, социальна хэрэгүүдэй хоёрдохи министр Т. Лейво-Ларссон, худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр К. Клеемола, гэгээрэлэй министр И. Виролайнен болон бусад советскэ айлшадтай ябалсаба.

***

ХЕЛЬСИНКИ, августын 25. (ТАСС). Финляндида айлшалжа байһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е Ворошиловтай хамта ябалсаһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, СССР-эй Культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Саарһанай ба модоболбосоруулдаг промышленностиин Министр Ф. Д. Вараксин гэгшэд Хельсинкидэхи арадай һургуулинуудай нэгэндэ үсэгэлдэр ошоһон байна. Финляндиин гэгээрэлэй министр И. Виролайнен, һургуулиин советник У. Сомеркиви, Хельсинкидэхи арадай финскэ һургуулинуудай хоёрдохи инспектор В. Эрко гэгшэд советскэ айлшадтай ябалсаба.

Советскэ айлшад һургуулиин классуудай байрануудые, хүбүүдэй ремесленнэ мастерскойе, һургуулиин дэргэдэхи шүдэнэй кабинедые ба поликлиникые хараһан байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

В. И. Ленинэй памятник — Соведүүдэй Ордон баригдажа байтараа 1941 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхэдэ зогсоогдоһон байгаа. Энэ памятнигые дахяад барижа эхилһэнгэй дашарамдуулан, мүн Соведүүдэй Ордоной проект 20 жэлэй саада тээ шахуу зохёогдоһон байгаа гэжэ хараадаа абаад СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол В. И. Ленинэй памятнигай — Соведүүдэй Ордоной эрхим проект зохёохын түлөө Бүхэсоюзна конкурс үнгэргэхэ тухай тогтоол баталан абаба.

В. И. Ленинэй памятнигай—Соведүүдэй Ордоной проектын архитектурынгаа талаар арад зондо ойро ба ойлгосотой байхаар, тэрээн соо олон хүнэй ороходо таарамжатай байхаар зохёогдохын тула энэ конкурс үнгэргэгдэхэнь. Тиихэтэй хамта, һүүлэй үедэ манай орон дотор архитектура ба барилгада эрилтэ һураггүй ехээр табигдадаг болоо, архитекторнүүд, инженернүүд болон барилгашадай мэргэжэл ехэтэй кадрнууд урган гараа, барилгын ехэ дүй дүршэл бии болоо, шэнэ материалнууд, конструкцинууд ба инженернэ түхеэрэлтэнүүд хэрэглэгдэдэг болоо гэжэ хараада абтана.

Соведүүдэй Ордон манай Эхэ ороной столица—Москвада, Советскэ гүрэнэй, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үндэһэ һуури табигша агуу ехэ В. И. Ленindэ памятник болгогдон баригдажа, тэрээн соо СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй сессинүүд болон заседанинууд үнгэргэгдэхэ, конгрессүүд, съезднүүд, суглаанууд, зүблөөнүүд, һайндэрнүүд болон политическэ ба культурна ниитын хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэхэ байна.

В. И. Ленинэй памятник—Соведүүдэй Ордон хадаа юрэ һайхан түхэлтэйгөөр зохёогдоһон туйлай ехэ архитектурна зохёол, советскэ социалистическэ культурын дээдэ зэргын ёһо гуримуудта бүрин тааралдаһан асари ехэ барилга байха ёһотой.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. Москвада табигдаха В. И. Ленинэй памятнигай — Соведүүдэй Ордоной эрхим проект зохёохын түлөө Бүхэсоюзна нэмэл конкурс үнгэргэхэ.

Нэмэл конкурсын хажуугаар хаамал конкурс үнгэргэжэ, В. И. Ленинэй памятнигай—Соведүүдэй Ордоной 15—20 проектнүүдые зохёохыень элитэ ехэ архитекторнүүд болон скульпторнуудта даалгаха.

2. В. И. Ленинэй памятнигай—Соведүүдэй Ордоной эрхим проект зохёохын түлөө конкурсын программа ба условиие баталха.

Бүхэсоюзна нэмэл конкурсда табигдаһан В. И. Ленинэй памятнигай—Соведүүдэй Ордоной эрхим проектнүүдэй түлөө иимэ шангуудые тогтоохо:

нэгэдэхи шан—100000 түхэриг,

хоёр хоёрдохи шан—тус бүридөө 50000 түхэриг,

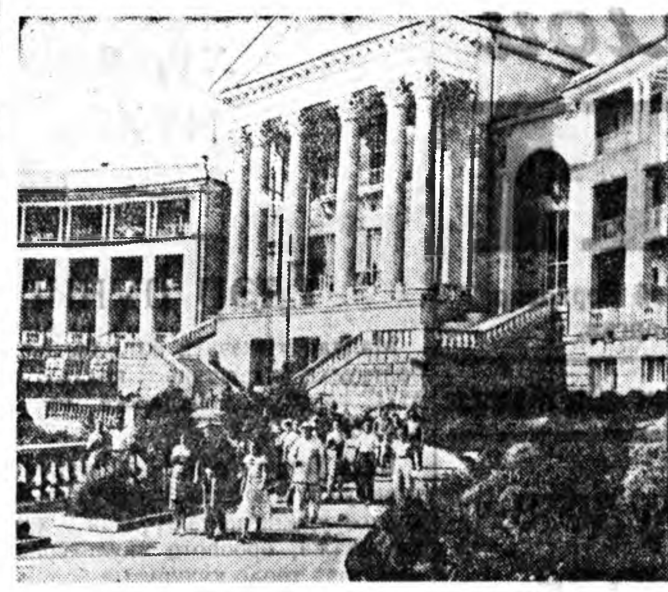
гурбан гурбадахи шан—тус бүридөө 25000 түхэриг,

урмашуулгын арбан шан—тус бүридөө 10000 түхэриг.

3. В. И. Ленинэй памятнигай—Соведүүдэй Ордоной эрхим проект зохёохын түлөө конкурс үнгэргэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй барилгын хэрэгэй талаар Гүрэнэй комитедтэ, СССР-эй архитекторнүүдэй Союзда даалгаха. Конкурс соносхохо болзорые—1956 оной августын 25, конкурсда проектнүүдые үгэхэ болзорые—1957 оной февралиин 25 гэжэ тогтоохо.

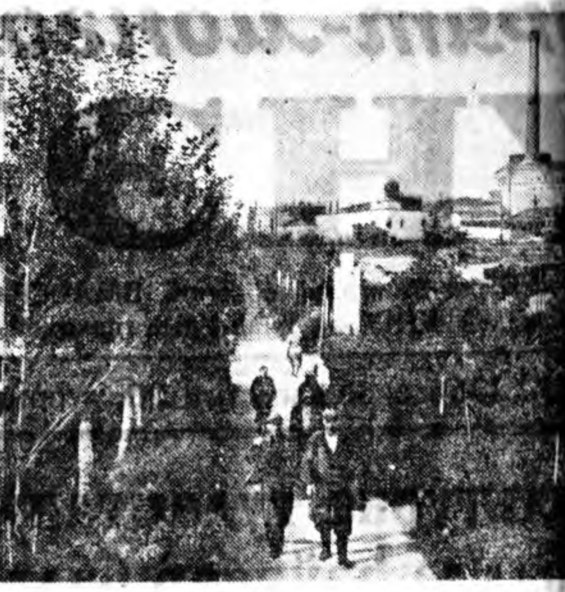
4. Конкурсын дүнгүүдээр дурадхалнууд болон һанамжануудаа 1957 оной апрелиин 1 болотор оруулхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй барилгын хэрэгэй талаар Гүрэнэй комитедтэ даалгаха.

(ТАСС).

Краснодарска хизаар. Сочидо, Бытха гэжэ хадын ташаланда «Металлург» гэжэ санатори нээгдэнхэй. Ажалшадай һайнаар амарха ба аргалуулха бүхы эрхэ нүхэсэл эндэ байгуулагданхай. Һара бүри 350 хүн энэ санаторидо амарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Металлург» гэжэ санатори.

Челябинска область. Миасс городой ажалшад түр... родойнгоо үйлсэнүүд болон заводской территоринууд... гооруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Тэдэнэр ... саг соо 24 мянган модо, 200 мянган элдэб сэсэгүүд... рһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Уральска автомобильна заводой т... ри дээрэхи Центральна аллей. ТАСС-эй фото...

Барилгын хэрэгые эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедтэ, СССР-эй архитекторнүүдэй Союзда

Барилгын хэрэгые эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитет, СССР-эй архитекторнүүдэй Союз В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордоной эрхим һайн проект зохёохо Бүхэсоюзна конкурс СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар соносхобо.

В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордоной эрхим һайн проект зохёохо Бүхэсоюзна конкурс дооро хэлэгдэһэн иимэ программатай ба условинуудтай байха гэжэ хараалагдана:

1. В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордон энээнэй урда тээ тиимэ зорилгоор тусхай таһалагдаһан газарта баригдаха юм.

В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордон гадаахи бүхы хэмжээгээрээ, архитектурно-уранһайханайнгаа түхэл хэлбэреэр В. И. Ленинэй дурасхаалые мүнхэлһэн гол удхада, мүн тиихэ зуураа Соведүүдэй Ордон болохо гэһэн зорилгодо тааруу байха зэргэтэй.

2. Соведүүдэй Ордоной проект иимэ эрилтэнүүдые хангаха болоно: Соведүүдэй Ордон болохо зорилготойгоор баригдаха һэн хадаа гэр байрануудынь тааруу зүбөөр түсэблэн табигдаха, өөһэд хоорондоо зохилдон жэрыхэ ёһотой; газарыень зүбөөр хубаарилха, В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордондо дүтэ шадар байһан үйлсэ, кварталнуудые түсэблэхэдөө эндэ болохо олониитын суглаа, митингнүүдые эмхидхэхэ зайтайгаар хараалха, транспортын ябаха, автомашинануудай зогсохо газарые мүн лэ бодомжолхо хэрэгтэй.

3. Удаан саг соо эбдэржэ муудахагүй түхеэрэлгэ, наука ба техникын һүүлэй үеын туйлалтануудые хараадаа абажа, шэнэ шэнэ техническэ хараа бодомжолго хэрэглэхэ, барилгын элдэб һайн материалнуудые болон хэрэгсэлнүүдые ашаглажа, мүнөө үеын арга дүршэлөөр энэ барилга бодхоохо ябадал проект дотор хараалагдаха зэргэтэй.

Соведүүдэй Ордоной проектые зохёоходоо энээнэй урда тээ Соведүүдэй Ордон бариха гэжэ табигдаһан һууриие анхаралдаа абаха ёһотой болоно.

4. Шухала хэрэгтэй бүхы санитарно-техническэ түхеэрэлгэнүүд, мүнөө үеын инженернэ хэрэгсэлнүүд, тэрэ тоодо гэр доторхи агаарыень сэбэр байлгаха түхеэрэлгэ, мүн тэрэшэлэн эгээн шэнэ радиотехническэ хэрэгсэлнүүд, Соведүүдэй Ордон соохи гэр байрануудта хамаг юумэнэй элеэр харагдаха, тодо һонороор дуулдажа байха ябадал хангадаг акустическа, светотехническэ болон бусад түхеэрэлгэнүүд энэ Ордоной проектээр хараалагдаха ёһотой.

5. Соведүүдэй Ордон байха һэн хойнонь тэрээн соо гол шухала иимэ гэр байранууд оролсохо болоно:

I. Ехэ зал.

II. СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай: Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй амяар амяараа заседани хэхэ залнууд.

III. Сесси, конгресс, съезд, суглаа, зүблөөнүүдэй ба олониитэ зоной хабаадалгатай бусадшье политическэ ба культурна хэмжээ-ябуулгануудай үнгэргэгдэжэ байха үедэ техническэ аппарадай ба элдэб комиссинуудай хүдэлмэрилхэ гэр байранууд.

IV. Правительственна уулзалгануудай болохо залнууд.

V. Захиргаанай-ажахын ба техническэ гэр байранууд.

6. Ехэ залынь 4600 хүнэй багтаха һууритайгаар, дүрбэ мянга зургаан зуун дүрбэлжэн метр ниитэ талмайтайгаар хараалагдаха болоно.

Түсэблэн баригдаһан энэ залынь сесси, конгресс, съезднүүдые үнгэргэхэ, мүн тэрэшэлэн концертнүүдые табиха эрилтэнүүдтэ тааралдаха ёһотой. Үгэ хэлэлгэнэй боложо байхада һайнаар харагдаха, тодоор дуулдаха ябадал хангадаг дүрсэ хэлбэритэй ба хэмжүүртэй байха болоно.

Президиумэй, дипломатическа корпусой, советскэ ба гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэдэй, артистнарай ба хүгжэмшэдэй байха таһалгануудтайгаар, мүн тэрэшэлэн хубсаһа үлгэдэг ба тэрээндэ хабаатай таһалгануудтайгаар ехэ залай проект зохёогдохо зэргэтэй.

Ехэ залай ба тэрээндэ хабаатай таһалгануудай ниитэ талмай 14.300 дүрбэлжэн метр байха болоно.

7. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй амяар амяараа заседани хэхэ хоёр зал тус тустаа 1500 һууринуудтай байхаар хараалагдаха. Хоёр залай ниитэ талмайнь 3000 дүрбэлжэн метр болохо байна.

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай амяар амяараа заседани хэхэ залнууд парламентска түхэлэй залай бүхы эрилтэнүүдые хангахаар түсэблэгдэхэ зэргэтэй. Тиихэтэй хамта, эдэ залнууд соо элдэб суглаа, лекци гэхэ зэргын хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ боломоор байха.

Президиумэй, дипломатическа корпусой, советскэ ба гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэдэй байха таһалганууд, мүн тэрэшэлэн хубсаһа үлгэдэг ба тэрээндэ хабаатай таһалганууд хоёр залда байхаар проект дотор хараалагдаха ёһотой.

Дээрэ хэлэгдэһэн залнуудай ба тэрээндэ хабаатай таһалгануудай ниитэ талмай 8200 дүрбэлжэн метр байха зэргэтэй.

8. Сесси, конгресс, съезд, суглаа, зүблөөнүүдэй ба олониитэ зоной хабаадалгатай бусадшье политическэ ба культурна хэмжээ-ябуулганудай үнгэргэгдэжэ байха үедэ техническэ аппарадай ба элдэб комиссинуудай хүдэлмэрилхэ гэр байрануудай ниитэ талмай 3000 квадратна метрээр хараалагдаха болоно.

Энэ зорилгоор баригдаһан гэр байранууд ехэ залтаяа, мүн тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай амяар амяараа заседани хэхэ залнуудтай зохид таарамжатайгаар холбогдохо ёһотой. Мүн тэрэшэлэн сесси, конгресс, съезд ба суглаануудай болохо үедэ техническэ аппарадай ба элдэб комиссинуудай хүдэлмэрилхэдэ хамаг хэлбэреэрээ таарамжатай зохид байха зэргэтэй.

9. Правительственна уулзалга хэхэ таһалганууд нэгэн гэбэл баяр ёһололой залай, үгышье һаа зэргэлээ хэдэн залнуудай түхэлтэйгөөр аад, шухала хэрэгтэй нэмэлтэ байрануудтай байха. Тэрэнэй ниитэ талмайнь 4100 дүрбэлжэн метр болохо ёһотой.

Правительственна уулзалга хэхэ зал ба тэрээндэ хабаатай гэр байрануудые түсэблэхэдөө тэдээн соонь элдэб һайндэрлэлгэ үнгэргэжэ болохо талыень харалсаха. Шадаа һаа баяр ёһололой ехэ залнууд болон бүридөөд, эгээн ехэ залайнгаа таһалгануудтай холбоотой байхаар бодомжолхо.

10. Захиргаанай-ажахын ба техническэ гэр байранууд 6400 дүрбэлжэн метр талмайтайгаар хараалагдаха.

Соведүүдэй Ордоной бүхы гэр байрануудай ниитэ талмай 36000 дүрбэлжэн метрһээ дээшэ бэшэ ниитэ талмайтай байха юм.

11. Конкурсда хабаадагшад В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордоной проектые иимэ зүйлнүүдтэйгээр эльгээхэ болоно:

1 : 2000 масштабтай генеральна түсэб;

1 : 400 масштабтай гэрэй түсэбүүд;

Гэрыень тэгэн дундуурнь хаха зураад 1 : 400 масштабтайгаар харуулха;

Гол гэрэйнь нюур тала 1 :200 масштабтайгаар, бусадайнь нюур тала 1 : 400 масштабтайгаар эльгээгдэхэ;

Барилгын юрэнхы хараа бодомжые 1,0 х 1,5 метрһээ дээшэ бэшэ хэмжээтэйгээр табиха;

Тайлбари бэшэг;

Энэ барилгын бүхы үнэ сэнгэй сметно-финансова хараа бодомжо.

12. Энэ программаар тогтоогдоһон тус конкурсын бүхы проектнэ материалнуудые авторнууд 1957 оной февралиин 25-да—Москва, Шусевай үйлсэ, 7-дохи номерой байшан, СССР-эй архитекторнүүдэй Союз—«В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордоной проектын конкурсдо» гэһэн адресаар эльгээхэ болоно.

Ондоо тээ байдаг авторнууд, мүн лэ энэ болзорто тус адресаар өөһэдынгөө материалнуудые почтоор табиха юм. Тэрээн тухайгаа тэрэ дороо телеграмма сохихо, почтодо тушааһан тухайгаа гэршэлһэн квитанциин буулгабариие эльгээхэ.

Проектнэ материалнууд (зурагууд ба тэмдэглэлнүүд) нюуса нэрэтэйгээр эльгээгдэхэ; проектнэ материалнуудай хажууда бүхөөр няаһан конверт хабсаргагдаха ёһотой. Тэрээн соонь проектын авторай нэрэ обог, адрес байха юм.

13. В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордоной эрхим һайн проект зохёохо конкурсые эмхидхэхэ жюриин Совет СССР-эй барилгын ба архитектурын Академиин, СССР-эй архитекторнүүдэй Союзай хабаадалгатайгаар СССР-эй Госстройгоор баталагдаха.

14. Конкурсын программа ба условинуудые, В. И. Ленindэ дурасхаал болгон бодхоогдохо Соведүүдэй Ордоной баригдаха газарые харуулһан материалнуудые абахын тула СССР-эй архитекторнүүдэй Союзда хандаха хэрэгтэй.

Конкурсын программа тушаа гараһан асуудалнуудые элирүүлхын тула—Москва, Щусевай үйлсэ, 7-дохи номерой байшан гэһэн адресаар СССР-эй архитекторнүүдэй Союзда, конкурсын харюусалгата секретарьта хандажа болоно.

ШАХТЁРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

ГУСИНООЗЁРСК. (Телефоноор абтаба). Гусиноозёрско рудоуправлениин шахтёрнууд өөһэдынгөө заншалта һайндэрые энэ жэлдэ баярай оршон байдалда тэмдэглээ.

Үнгэрэгшэ субботодо рудоуправлениин шахтануудай конторонуудта олон зоной хабаадалгатай баярай заседанинууд боложо, үйлэдбэриин түрүүшүүл БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Грамотануудаар шагнагдагшадай тоодо шахтёрнууд С. Г. Газизов, И. А. Калашников, Г. М. Киценко, А. И. Кормиличев, Л. С. Никифоренко болон бусад бии. Заседанида ерэһэн түрүүшүүлдэ грамотанууд барюулагдахаһаа гадна, үнэтэй шангууд үгтөө. Шахтёрнууд баярай заседанинуудай һүүлээр уранһайханай коллективүүдэй табиһан концерт хараһан, клубта танца наадаһан байна.

Шахтёрнууд амаралтынгаа үдэрые мүн лэ хүхюун сэнгэлигээр үнгэргөө. Энэ үдэр спортивна элдэб нааданууд болоо.

Д. Гемкин.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хуряалгын хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрил...

Үдын МТС-эй харьяата колхозуудта амяарлан хуряалга муугаар эмхидхэгдэнэ

—Ургаса һайн гараа. Тэрэнээ саг соонь, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха хэрэгтэй,—гэжэ Хориин аймагта хүн бүхэн хэлсэнэ.

Энэнь тоншье зүб. Үнэхөөрөөшье, аймагай колхозуудта энэ жэлдэ таряа ногооной ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн гаража, хүн зоной урма зоригые бадаруулна.

Таряанайнгаа нэгэшье ороо һые гээнгүйгөөр хуряажа абахын тулада эбтэй габшагайгаар, үдэр һүнигүй ажаллаха, бүхы хүсэеэ энэ хэрэгтэ элсүүлхэ шухала байна.

Хуряалгын болзорые богони болгожо, таряанай гээлтэ хоролтые усадхаха хэрэгтэ ороо һото культурануудые амяарлан хуряалга шиидхэхы удхашанартай. Аймагай зарим колхозууд энэ түрүү аргые хэрэглэжэ, аша ехэтэй байһыень хэрэг дээрээ мэдэбэ. Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо августын 18-да лафетнэ жаткаар хара таряа хадажа эхилээ. Мүнөө эндэ 80 гаран гектар таряан хадагданхай. Мүн «Красный партизан» колхоздо энэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Иигэжэ түрүү колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ аргын үлэмжэ һайн байһые миин лэ мэдэрэнгүй, тэрэниие үргэнөөр хэрэглэжэ, ургаса хуряалгын болзорые хорооно, таряанай гээлтэ хоролтые усадхана.

Мүнөө хуряалгын хүдэлмэриие колхоз бүхэндэ үргэлжэ эхилхээр болонхой. Гэхэ зуура, аймагай колхозууд хуряалгын хүдэлмэриие ехэ эмхигүйгөөр эхилээ. Аймагай олонхи колхозууд ургаса хуряалгые августын 18-да эхилһэн мүртөө биратай юумэ хэжэ шадаагүй. Кукуруза хуряалгын эрхим болзор алдагдажа байна. Августын 20-ной мэдээгээр кукурузаар силос дараха түсэб оройдоо арбаад процент болонхой.

Аймаг дотор хуряалгын хүдэлмэриин эмхигүйгөөр эхилһэнэй шалтагаан Үдын МТС-эй харьяата колхозуудай байдал дээрэһээ элеэр харагдана. Эндэхи колхозуудаар ябаад харахада таряа амяарлан хуряалгада хайша хэрэгээр хандаха, тэрээниие тоохогүй, нобшорхо ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Хуряалгын хүдэлмэри яахадаа иигэжэ эмхигүйгөөр эхилэгдэбэб гэхэдэ энэ шухала хэрэгтэ тон муугаар бэлэдхэһэн байна. Тиимэһээ поли дээрэ гараһан трактор, комбайнууд түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн эбдэржэ, урагшаа ябаагүй.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ лафетнэ жатка, кукуруза хуряаха нэгэ комбайн гараһаар 7—8 хоноба. Эдэ механизмуудые уридшалан һайнаар бэлэдхэһэн, заһаһан байгаа һаань, үдэр бүри 20 гектар таряа хадаха, 10—12 гектар кукуруза хуряажа болохоор байгаа бшуу. Бодото дээрээ энээнһээ холо бага хүдэлмэри хэгдэнэ. Лафетнэ жаткаар энэ болзор соо оройдоо 23 гектар хара таряан хадагдаа. Энэ жатка поли дээрэ гараһанһаа хойшо нэгэшье үдэр һайнаар хүдэлөөгүй. Нэгэ үдэр лафедэй гук эбдэршэнэ, нүгөөдэ үдэрынь жаткын муфта булгаршана. Жэшээнь, августын 22-ой үдэшэлэн жаткын муфта булгаржа, тэндэхи шарикоподшипник адхаршоо. Эдэ детальнуудые тэрэ үдэшэндөө заһуулаад, хойто үглөөниинь яһала эртээр жаткаяа ябуулжа болохоор байгаа. Теэд энээн тушаа хэншье һанаагаа табяагүй. Машинист Ш. Банзаргашеев эбдэрһэн деталяа МТС-тэ эльгээгээд, августын 23-да бүхэли үдэр соо хүдэлмэрилөөгүй. МТС-эй мастерскойдо энэ деталиие заһаад, һэлгээд, һөөргэнь эльгээхын тулада бүхэли үдэр гараа гээшэ гү?

Энэ баримта хадаа поли дээрэ байһан тракторна бригадануудай, агрегадуудай техническэ хангалгые МТС-эй дирекциин муугаар эмхидхэһэниие харуулна гээшэ. Иимэ дээрэһээ механизмын багахан деталиин эбдэрхэдэ тэрэниие заһалганда хэдэн час, заримдаа бүхэли үдэр хэрэгтэй бологдоно. Жэшээнь, машинист Л. Дудинай ябуулдаг кукуруза хуряалгын комбайнай эбдэрхэдэ бүхэли үдэр дэмы хосоржо, комбайнда хүдэлдэг 7—8 хүн ажалгүй байгаа.

Хуряалгын хүдэлмэриие эмхигүйгөөр эхилһэн ябадалые үшөө нэгэ иимэ баримта гэршэлнэ. Хоолой гэжэ нютагта Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанай ехэ поли бии юм. Эндэхи хара таряанай, шэниисын ургаса һайнаар гаранхай. Хара таряаниинь эдеэшэнтэжэ дүүрэшэнхэй, амяарлан хадахада эгээл таарамжатай болоод байна. Эндэ нэгэ лафетнэ жатка гараад, түрүүшынгээ үдэр 10 гаран гектар таряа амяарлан хадаад, байшоо. Комбайнер нүхэр Нимбуев самоходно комбайнаар августын 19-дэ эндэ ерэжэ, лафетнэ жаткада мүр гаргажа үгэхэ байһан аад, тэрэ үдэрөө ерэнгүй байшоо. Тиин наратай сэлмэг тэрэ үдэр колхозой поли дээрэ жаткын абяан гараагүй. Хойто үдэрынь комбайн үдын хойно Хоолой гэжэ нютагта хүрэжэ, лафетнэ жатка хадажа захалаа.

Эндэхи колхозуудта механизаторнууд тушаа анхарал багаар табигдана. Олонхи колхозуудта полевой стануud, вагончигууд задагай, хүйтэн байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Хоолой гэжэ нютагдахи полевой стан заһагдаагүй, досоохинь сагаадагдаагүй, наарнуудынь һандаршанхай байһаар. Иимэ байдалтай газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ямараар табигдаһаниинь элитэ.

Хуряалгын үедэ колхозуудые хүтэлбэрилхэ талаар партиин айкомой Үдын МТС-эй зонодохи инструкторска группын хүдэлмэриин арга методтэ горьтой дутагдалнуудай бии байһаниинь элирбэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие гүнзэгыгөөр мэдэжэ, колхозуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ, тэдэнэртэ саг соонь туһалха, зоной дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие үдэр бүри ябуулха гэжэ партийна хүдэлмэрилэгшэдһөө манай парти эринэ.

Эндэхи инструкторска группын хүдэлмэриин арга дүршэл э... тэһээ холо байна. Партиин ... Үдын МТС-эй зонодохи с... нүхэр Д. Дагбаев, инструк... хэр Скворцов гэгшэдые к... даар ябанагүй, һуужал бай... болохогүй. Тэдэнэр эдэ халу... нүүдтэ ходо ябажал, гүйл... байнхай. Зонын секретар... Д. Дагбаев хуряалгын худ... эхилһээр харьяата олонхи ... зуудаараа ябажа үрьдинхэ... нэй хурдан мотоциклын ... нүүдтэ эндэшье, тэндэшье ... бурьюулхыень харахат. Те... нэй ерэжэ ошоһон газарта ... хубилалта болодоггүйнь гэ... Жэшээнь, нүхэр Дагбаев ... 20-һоо хойшо «Пламя», ... колхозуудаар ябаһан байн... тэдэ колхозууд хуряалгын ... риие августын 23 хүрэтэр э... нобшороо. Харин эдэ кол... таряаниинь эдеэшэжэ, хада... лэн болонхой. «Гигант» ко... курузаар силос дараха ... оройдоо 7 процент дүү... «Пламя» колхозой хүтэлбэ... ургаса амяарлан хуряаха ар... болохоор һайшаадагшье һ... най полинууд дээрэ энэ арг... лэжэ болохогүй» гэһэншүү... рэлдэнэ.

Эдэ болон бусад шалтагаа... баримталһан дээрэһээ эндэ ... арга нэбтэрүүлхэ хэрэг унж... лагдажа байна. Тиин мүнө... МТС-эй харьяата колхозууд... доо хоёрынь энэ арга хэрэг... халаа. Хуряалгын эхилһ... үдэр үнгэрбэшье, эндэ оро... гектар таряан шэнэ аргаар ... даба. Харин түсэбөөр 1400 ... хуряахаар хараалагдаһан ...

Үдын МТС-эй харьяата ... бүхэндэ партийна организ... Тиимэһээ колхоз бүхэниие т... гоор хүтэлбэрилхэ, зоной ду... тэ-политическэ хүдэлмэри ... ябуулха арга бии гээшэ. Г... ра, хуряалгын үедэ зоной ... ябуулгадаха политическэ ... риин түсэб нэгэшье парто... цида байхагүй. Партиин Хор... комой пропаганда ба агитац... һагай хүдэлмэрилэгшэд иим... табиха тушаа эртээнһээ һ... гүй ха.

Аймагай механизаторнууд... дөө ажахын мэргэжэлтэдэй, ... нигуудай оролдолгоор энэ ... һураггүй һайн ургаса ... Баян ургасаяа богони бол... хуряажа абаха гээшэ хүн ... хүндэтэ зорилго болоно. ... партийна эхин организаци... ной дунда дайшалхы социа... скэ мүрысөө эмхидхээд, тэр... дотор хүтэлбэрилхэ зэргэт... ряалгын хүдэлмэридэ ... урма хэшээлые бадаруулхы... бодото хэмжээ абаха шуха...

Хуряалгын хүдэлмэриие ... хүтэлбэрилхын тулада хө... гүйлгэлдөөгөө үрэ ехэтэй ... зоной дунда бодото эмхид... дэлмэри ябуулха саг тула... Үдын МТС-эй зоны инстру... группынхид мэдэхэ ёһотой, ...

Б. Шатонов, манай тусха...

Уһалагдадаг сабшаланһаа ехэ үбһэ абана

Заиграйн аймагай Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 643 га сабшалантай. Энэ колхоз жэлһээ жэлдэ бага үбһэ абадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ энэ газарһаа оройдоо 1020 центнер үбһэн абтаа һэн.

Колхозой бухгалтер байһан коммунист Юндун Цыренов малаа тэжээлээр дутаахаяа болихын тулада сабшалан һайжаруулха звено колхоздо бии болгохо гэжэ бодоод, луговод болгыт гэжэ правлени ба партийна организацида хандаһан байгаа. Тиигэжэ нүхэр Цыренов звенодоо арбаад хүниие абажа, сабшаландаа гараһан юм. Тэдэнэр үбэлэй үедэ сабшалан дээрээ наг шэбхэ тараагаад, хабартаа 500-гаад гектарынь уһалһан байна. Тэрэнэй ашаар энэ зун Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой сабшаланда үдхэн, үндэр ногоон ургаад, августын 17 хүрэтэр колхоз 300-гаад гектарһаа 2000 центнерһээ үлүү үбһэ соможо абаа. Энэ хадаа нёдондонойхиһоо дүрбэ дахин ехэ байна.

Үбһэ хуряалга дээрэ колхозой гэшүүд һайнаар ажаллана. Илангаяа нүхэр Цыреновэй звенодо түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, сенокосилкын машинистнууд Б. Дамбиев, Д. Намдакдоржиев, Д. Бальжинов гэгшэд нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Сомоошод Д. Бадмацыренов, Д. Дугаров, гар хажууршад Ж. Нимаев, Вл. Гадьянов, Б. Галданов, Вл. Цыжипов, Х. Дондокова гэгшэд нормоёо 150—180 процент хүрэтэр ... байна. Һурагшад Хандаж... нов, Жаргал Жалсанов ... 90—110 бухал шэрэнэ.

Бусад звенонуудшье яһ... наар хүдэлмэрилнэ.

Колхозой партийна орг... (секретариинь нүхэр Цыды... үбһэ хуряалгын үедэ ниитэ... ческэ хүдэлмэри һайнаар ... Агитаторнууд ходо хөөр... гэргэнэ, газетэ уншана. Б... нуудта саг сагтаа «Дайша... даһан» гаргагдана.

Ленинэй нэрэмжэтэ кол... шуүд малдаа ехэ үбһэ тэжэ... хэхын тула эршэмтэйгээр ... байна.

Л. Будаа...

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

...Хэзээ хэмжээ абаха юм?

...рияти бүхэн гүрэнэй түсэ... ...сашье валовой продукци ...ын талаар дүүргэхэ бэшэ, ...үйлэдбэриин бүхы показа... ...аар дүүргэхэ ёһотой гэжэ ...XX съездын шиидхэбэри... ...заагданхай.

...Удын «Коопстрой» гэжэ ол... ...ын артель (түрүүлэгшэнь ...Дедов, техноругынь нүхэр ...ий) съездын шиидхэбэриие ...э болгон ажалаа шэнэдхэн ...ёһотой байгаа, гэбэшье мү... ...отор өөдтэй юумэ хээгүй. ...тель капитальна барилгын ...жэлэй түсэбые оройдоол 6,1 ...дүүргээ. Артелиин хүтэл... ...шэд капитальна барилгануу... ...ргэлнүүдээрнь хангаха бүхы ...байбашье, барилгын мате... ...ы гэжэ бэеэ зүбтүүлхые ...ог.

...тиихэдэ артельдэ хэрэгтэй ...материалнууд Бурмонпром... ...системэдэ булта шахуу үй... ...элэгдэдэг. Артелиин хүтэлбэ... ...эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэ... ...жаруулжа, капитальна ба... ...үргэдхэхын орондо, бэеын... ...ые хаража, өөһэдтөө таа... ...д захилые абахые оролдо... ...гэжэ тэдэнэр артелиингээ ...хүдэлмэришэдые шэрдэл... ...лда табидаг байна.

...дэ маляраар ажалладаг 25 ...шэрдэлгын хүдэлмэридэ ...элжэ табяатай байдаг. Харин тиихэдэ энэ артелиин оройдоол 3 хүниинь шулуушанай мэргэжэлтэй юм.

Техническэ һуралсал эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үйлэдбэридэ хэрэглэхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэ артелиин хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табинагүй. Хиналта шалгалтын муугһаа болоод артельдэхи элдэб материалнууд нормоһоо гадуур гаргашалагдана. Нормын ёһоор 15 грамм сабуу гаргашалагдаха ёһотой байбашье, 750 грамм гаргашалагдана. Артелиин урайһайханай цехтэ бүтээн гаргагдаһан продукци муугаар хадагалагдадаг байгаа. Урайзураашад энээниие һамбаашалан бэлэн болгогдоһон продукцинуудыень городой ажалшадта үлэтэй сэнгээр наймаалдаг байба. Иигэжэ хамта дээрээ 6 мянга гаран түхэригэй материал үригдөө. Артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Дедов эдэ бүтэдые мэдэжэ байбашье, ямаршье хэмжээ абаагүй, харин өөрөөшье зарим продукцинуудыень гэртээ абаашадаг байгаа.

Бурмонпромсоведэй хүтэлбэрилэгшэдшье артелиин хүдэлмэридэ бии байһан эдэ бүхы дутагдалнуудые һайн мэдэнэ. Гэхэ зуура эдэ хүтэлбэрилэгшэд дурсагдагша дутагдалнуудые усадхаха, зэмэтэй хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

И. Кожевников.

Һандаршаһан клуб

...йкальска аймагай Гремя...схоной захада үмхиришэһэн ..., хахадынь фанерээр хэгдэ... ...онхонуудынь тэһэршэһэн, ...шэһэн потологтой, досоогоо ...эй стулнуудтай —иимэ нэгэ ...даг. Энэ хадаа тэндэхи загаһанай заводой клуб гээшэ. Иимэ ...культурна ямаршье хүдэл... ...буулхада бэрхэтэйшэг ха юм. ...уулые олоор хабаадуулжа, ...о-гэгээрэлэй хүдэлмэри эр... ...э байтагай, миин кино ерэ... ...хада ехэ уршагтай байдаг: ...ростой ороходо тэндэ һуу... ...рой руу уһан адхардаг, ...һалхин сорьёжо, хүнэй ха... ...рагүйгөөр шэрбэдэг юм.

Харин загаһанай заводой директор нүхэр Якушев, партийна организациин секретарь нүхэр Мищенко иимэ байдалтай эбсэшэнхэй. Тэдэнэр заводой хүдэлмэришэдэй, залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхаралаа огто табинагүй. Эндэхи залуушуул клубай гэрые заһабарилха тухай нэгэтэ бэшэ асуудал табиһан байна. Теэд энэ эрилтыень нүхэр Якушев тооногүй.

Загаһанай заводой дирекци ба парторганизаци клубые заһажа, тэрэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэмжээ хэзээ абаха юм?

Л. Хамитова.

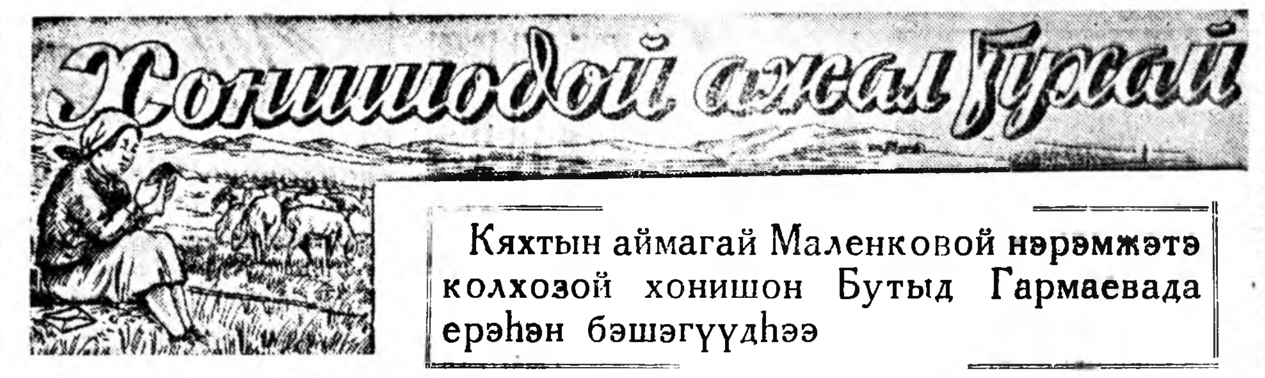
...уралсалай жэлдэ муугаар бэлдэнэ

...анай аймагай Читканска ...жэлэй һургуули һуралсалай ...лдэ муугаар бэлэдхээ. ...иин гэр, һуралсалда хэрэг... ...үүдэй эндэ заһабарилагда... ...эһэн болобошье, дутуу ...д үшөөл олон байна. Жэ... ...э, һургуулиин дэргэдэ дар... ...я мастерской занятиин эхил... ...дажа дүүрэхэ ёһотой аад, ...утамаг дээрэһээ барилгань ...шобо. Договорой ёһоор 18 ...дын нэрэмжэтэ колхоз энэ ...да 1956—57 оной һуралсалай жэлдэ түлихэ түлеэень сентябриин 1 болотор сүм буулгажа үгэхэ ёһотой байгаа. Теэд мүнөө хүрэтэр нэгэшье кубометр түлеэн зөөгдөөгүй байна.

Гадна аймагай финансова таһаг һургуулинуудай һуралсалда хэрэгтэй зүйлнүүдые худалдан абаха, мүн багшанарай салингай мүнгые ехээр хожомдуулжа һомолно.

Һуралсалай жэлэй эхилтэр хэдыхэн үдэр үлэбэ. Эдэ дутагдалнууд түргэнөөр усадхагдаха ёһотой.

М. Гроссман.

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бутыд Гармаевада ерэһэн бэшэгүүдһээ

Мэндэ амар, хүндэтэ Бутыд Гомбоевна!

Ажал хүдэлмэри тухай бэшэһэн бэшэгыетнай һаяхан абааб. Бэшэг бэшэһэндэтнай би, мүн намтай хамта хүдэлжэ байдаг колхознигууд тон ехээр баярлабабди. Иигэжэ түрүүшынгээ бэшэг абалсаад байхадаа бидэ хоёр хонишод танилсаба гээшэбди. Эндэһээ хойшо ажалайнгаа дүршэл тухай бэшэлсэжэ байхые хүсэхэ байнаб.

Бутыд Гомбоевна, танай хүдэлмэриин дүршэл тухай «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэһэн байна. Энээниие манай отарын хонишод ехэ һонирхожо уншаа, танай баян дүршэлые ажалдаа халан абаха юм.

Би 1944 онһоо хойниной-товарна фермэдэ хүдэлнэб. Тэрэ сагһаа хойшо эхэ хонидой отарые даагшаар ажалладагби. Тиигэжэ бага зэргэ дүршэлтэй болооб.

Минии даадаг отарада бултадаа 500 хонин бии. Тэдэнэй 390-ниинь хурьгалха хонид, нүгөө 110-ниинь эрьенүүд. Намтай хамта Цыбыгханда Будаева, Мария Бадмажапова, Янжима Жамбалова гэгшэд хони адуулалсана.

Хонидой тоо толгойе олошоруулхын тула нэн түрүүн орооной кампаниие жэшээтэ һайнаар ябуулха хэрэгтэй гэжэ та тон зүб хэлэнэт. Мүн бидэшье иигэжэ ойлгодогбди. Манай отарын хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, бултадаа хурьгалдаг. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ 390 хонин искусственна аргаар үрэжүүлэгдөө һэн. Тэдэмнай бултадаа хурьгалһан байна.

Мүнөө жэлдэ эдэ 110 толгой эрьенүүдээ ондоо отарада абаашажа, мүн лэ энэ тухай тооной хурьгалха хонидые асарһан байнабди. Тиихэлээрээ хурьгалха хониднай хамта 500 толгой болобо.

Орооной кампани манай колхоздо мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Үбэл хурьгалха хониднай бултадаа август һара соо ороондо орожо дүүрэхэ юм. Энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулхын тула, илангаяа хонидой һубайрхагүйн тула ороонойнь урда тээ хонидоо һайнаар таргалуулха хэрэгтэй. Хэнэйшье мэдэхээр, хусада табиха үедэ тэнхээ тамир һайнтай байһан хонид һубайрдаггүй бшуу. Хэрбээ туранхай хонид хурьгалаашье һаа, түлнүүдынь дорой, муу бэетэй байдаг. Тиимэ дээрэһээ ороондо ороходо хонидые зундаа һайн бэлшээридэ адуулжа, таргалуулха ёһотой. Бидэ тиидэгбди. Манай хонид бултадаа тарган.

ЭРТЫН ХУРЬГАДАЙ ҺАЙН БАЙҺАНИИЕ ОЙЛГООБДИ

Хонидые үбэлдөө олоор хурьгалуулха гээшэ угаа ехэ удхашанартай гэжэ та тон зүб хэлэнэт. Үнэхөөрөө тиимэл даа. Декабрь, февраль һарануудта хурьгалхадаа хонид намарайнгаа тамир тэнхээе үшөө алдаагүй, хүшэтэй зандаа байдаг. Тиихэдэ хабарайхида орходоо үбэл тэжээл элбэг байдаг юм. Тэнхээ тамир һайнтайгаар хурьгалһан хонид һүтэйшье байдаг гээшэ. Тиимэһээ хурьгадынь эхынгээ һүндэ һайса сададаг. Эхынгээ һү садатараа хүхэһэн хурьгад хабар болотор үбһэ шэмхэлжэ һурадаг байна. Би энээн тухай өөрынгөө ажал дээрэһээ ойлгожо абааб.

Нёдондо манай отарада оройдоо 50 хонин үбэл хурьгалһан байна. Тэдэ хурьгаднай бултадаа гарзагүйгөөр үбэлжөө һэн. Ушар юуб гэхэдэ, үбэлэй хурьгад түргэнөөр томо болоно, эхынгээ һү садатараа хүхэнэ, бусад тэжээл эдилсэнэ. Иимэ хурьгад хүйтэндэ бэлээр даарадаггүй, һэргэг бэетэй, солбонууд байдаг. Тэдэнэй нооһониинь һайхан. Эдэ хурьгадые хайшалхада түлгэнүүдһээ, зарим нэгэниинь зуһаг хонидһоо дутуугүй нооһо үгэнэ.

Бутыд Гомбоевна, та иигэжэ асуужа болохот. Юундэ иимэ үсөөн хонидые үбэл хурьгалуулбат? Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, хонидые үбэл олоор хурьгалуулхада үлүү һайн гэжэ бидэнэр абһаар ойлгоогүй байшообди. Хонидые үбэл олоор хурьгалуулхада манай эндэ таарамжагүй гэжэ би буруу һанадаг байгааб. Илангаяа хурьгадаймнай байра түлигдэдэггүй дээрэһээ хүйтэн байгша аа гү гэжэ һанагдадаг һэн. Тэрэмнай тиимэ бэшэ байба. Хурьгаднай эхэтэеэ хонохо доо оройдоо даарахагүй байбал.

Январиин янгинама хүйтэндэ хурьга олоор абаха арга манайда бии. Бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлшье элбэг, хурьгадай, түрэхэ хонидой байрлаха типовой байрануудшье бии гээшэ. Үшөө юун хэрэгтэйб?

Эдэ мэтые хараадаа абажа, манай отарынхид энэ жэлдэ хонидойнгоо хахадыень (250 толгой хонидые) август һара соо ороондо оруулжа дүүргэхэ байнабди. Мүнөө хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ байна.

Гэхэ зуура, манай отарын хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөө олон гэжэ сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй. Эдэ дутагдалнуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, манай отарада хонидой байра үбэлдөө ехээр сэнтэнэ, хабартаа саһанай хайлахада шиигтэй нойтон болоно. Тиимэ нойтон, шиигтэй байрада хоноһон хонид, илангаяа нарай хурьгад доторoo үбдөөд гарзалдаг. Манай отарада энэ хабартаа имагтал доторoo үбдэһэнһөө боложо, аяар 50-яад хурьган үхөө һэн.

Хонидой байрые хододоо хуурай байлгахын тула нэн түрүүн вентеляцииень зүбөөр түхеэрхэ хэрэгтэй гэжэ һананаб. Бутыд Гомбоевна, хабартаа хонидойтнай байра иигэжэ нородог, шиигтэдэг гү? Энээн тушаа бэшэхыетнай гуйнаб. Гадна, хайшан гээ һаа, хонидой байра хододоо хуурай байха гэжэ һананат?

Энэ тэдыгээр лэ өөрынгөө бэшэгые дүүргэхэмни. Удаадахи бэшэгүүд соогоо һонинуудаа, илангаяа ажалайнгаа һонинуудые, ямар түрүү арга хэрэглэжэ, мүн хожом хэрэглэхээ байһан тухайгаа һайса бэшэлсэхэ байхабди. Зай, Бутыд Гомбоевна, баяртай, ажалдаа амжалта түйлахыетнай хүсэнэб.

Цыбикжап Жамбалов,
Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Суута луговод Ленхобоев

...-Удэ городһоо баруулжаа 80 ...илометр газарта, Харгана гэ... ...гта Иволгын аймагай Ки... ...нэрэмжэтэ колхоз һуурижан... ...с колхозой түрүүлэгшэ Фи... ...Егорович Архинчеев, луговод ...Дашипилович Ленхобоев ...сабшалангай ургасые ха... ...жэтэ участогые бригада... ...хубаарилан үгэхэеэ ябаһаар ...гүй Алтанай гүбээ хүрэжэ

...ой центрһээ наагуурхи саб... ...рэхи Улаан тугта бригаа... ...томо сомоонуудые жэрыл... ...ба. Үдын оролгодо оро... ...знигууд буурал сагаан ...а, баруун гартаа таяг тула... ...д наһатай Доржо Даши... ...Ленхобоевые тойрон байна. ...ногооной үндэр ургаса ур... ..., луговодоор хүдэлжэ эхил... ...хойшо 25 жэлэйнгээ ойдо ...тэй ерэбэт,—гэжэ кол... ...удай нэгэн хэлэнэ...

...б даа, мүнөө жэл манай кол... ...луговодууд муу бэшээр хү... ...аалгабарита участогтаа үн... ...н үбһэ ногоо ургуулаа. Кол... ...о нёдондонойхидо орходоо ...инһаа үлүү ехэ үбһэ абажа ...а. Һаяар Доржо Дашипило... ...а дала наһа хүрэһэниинь, ...р 25 жэл ажаллаһыень ...эеэ мүнөө бэлдэжэ байна... ...хэрнай өөрынгөө хүдэлмэри ...мүнөө хөөрэхэ бэзэ,—гээд, ...й түрүүлэгшэ нүхэр Архин... ...энэ.

...о Дашипилович аалиханаар, ...хан зураг зуража байһан... ...бшалангай ургасые хайшан ...шэлүүлһэнээ, ойрын сагта ...дэхэ асуудалнууд тухай һа... ...ан хөөрэнэ.

Коммунист Доржо Дашипилович Ленхобоевой луговодоор ажаллажа эхилһээр 25 жэлэйнь ой һаяар гүйсэхэнь. Энэ үе соо нүхэр Ленхобоев сабшаландаа комплексно агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ, нилээдгүй ехэ үбһэ абадаг болоо.

Нүхэр Ленхобоев сабшалан дээрээ жэлэй дүрбэн сагта хүдэлдэг юм. Намартаа, үбһөө сабшажа, хуряаһаар газарыень уһална. Үбэлэй сагта сабшаландаа тошон халяадаг, саһа тогтоодог юм. Мүн үбэлэй үедэ колхознигуудай, һурагшадай туһаламжаар жэл бүри наг шэбхэ гаргадаг, үнэһэ, шубуунай аргал суглуулдаг. Хабар боложо, саһанай хайлахатай сасуу луговодческо звено һайрамай уһаар сабшалангаа уһална, модо, шулууһаа сэбэрлэнэ. Энэ жэлдэ һурагшад, колхознигууд 500-гаад гектар сабшалан шулуу, шохойһоо арилгаа.

Луговодческо звеногойхид сабшалангай газар утэгжүүлхэ, утэг хэхэ хэрэгтэ һаналаа ехээр табидаг. Сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Даша Чимитович Жамсаранов, Банзаракца Очирович Шагдуров, Цыретор Бальжиндоржиевич Дамдинов ба бусад ходоодоо эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Луговодческо звеногойхид үсөөншье һаа, колхознигуудайнгаа туһаламжаар ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Колхознигууд 60 гектар газар дээрэ 1100 тонно наг шэбхэ гаргажа, утэг хээ.

Сабшалангай газарые гансал һайнаар утэгжүүлхэ бэшэ, харин тэрэниие ёһотой һайнаар уһалхада ямаршье ган гасуур жэлдэ үбһэ ногооной ехээр ургахань лабтай. Тиимэһээ утэгжүүлгэ уһалалга хоёрые амяарлажа, илгажа болохогүй байна. Энэ хэрэгые тус звеногойхид һайнаар мэдэжэ, сабшалан уһалалтада һаналаа ехээр табидаг юм. Доржо Дашипиловичын үүсхэлээр 1150 гектар газар дээрэ майн 10 болотор гектар бүридэ 600 кубометр уһан гаргагдаһан, 800 гектар газар майн 26-һаа июниин 5 болотор хоёрдохёо, 230 гектар газар июниин 20—25-да гурбадахяа уһалагдаһан байна.

Сабшалан уһалалгада ехэхэн бэлэдхэл хэхэ зуураа, уһанай 3 хаалта бариһан, 13 километр утатай канава татаһан ба уһалууриин хуушанай системые заһажа, 210 гектар сабшалан гурбадахяа уһалһан байгаа.

Хабартаа утэгжүүлгэ уһалалга хоёрые нэгэ доро хэһэн байна. Уһалха талмайдаа эртээнһээ наг шэбхэ бага багаар, эндэ тэндэ, хоорондоо 20—30 метр зайтайгаар, уһалууриин системын хажуугаар зубшуулан тараагаад, һүүлээрнь уһа табихадаа, тэрэ наг шэбхэеэ уһаар урадхуулжа тараагаа. Тиигээд эндэ тэндэ бүлэг бүлэгөөр үлэһэн наг шэбхые балуураар тараагаа һэн. Мүнөө тэрэ участок дээрэнь гектарай 80 центнерһээ доошо бэшэ үбһэн абтахаар багсаагдана. Мүн Баруун займаг гэжэ нютагта мүнөө жэл га бүриһөө 100 центнер ургаса гарахань лабтай.

Ган жэлнүүдтэ сабшалан гурба дахин уһалаа һаа, хэзээдэшье ехэ үбһэ абажа болохо юм. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ луговод Доржо Дашипилович сабшалантые гурба дахин уһалха хэрэгтэ һаналаа ехээр табидаг болоо.

Нүхэр Ленхобоевой дурадхалаар, Саянтын МТС-эй механизаторнуудай туһаламжаар Досоо бэе гэжэ нютагта энэ жэл бетон сохиһон хаалта хэгдэжэ, тэрээнһээ 9 километр утатай канава татагдаа. Энэ канаваар 400 гектар сабшалан, бэлшээри уһалагдаха юм.

Үбһэ сабшалгые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ Доржо Дашипилович анхаралаа ехээр хандуулна. Участок дээрэмни ногоон хэзээ сэсэглэжэ эхилээб, тэрэниие хэзээ сабшахада болохоб гэжэ тэрэ түсэблөөд ябадаг юм. Хэрбээ мүнөө жэл нэгэ талмай эртэ сабшаа һаа, хойто жэл тэрэниие орой, ногооной үрэһөө унагааһан хойно сабшахые оролдодог. Иигээгүй һаа, жэл бүри сабшалангай ногоон шэнгэрдэг байна.

Нүхэр Ленхобоев намартаа хүйтэн болотор сабшалан дээрэ мал бэлшээхэдэ ехэхэн тодхор хэдэг гэжэ бусад луговодуудта ходоодоо заадаг. Юундэб гэхэдэ, намар хүйтэн болохоһоо нэгэ һара урид сабшалан дээрээ, илангаяа утэг хэгдэһэн талмайда, мал бэлшээхээ болёогүй һаа, ногооной үндэһэн тэжээлэй бодосуудаар дутадаг юм.

Гадна, Доржо Дашипилович ажал хүдэлмэридөө түрүү юумэ хэрэглэхые оролдоно. Тиин мүнөө жэл Баруун займаг гэжэ нютагһаа люцернын үрэһэ суглуулхын тула бэлэдхэл хэжэ байна.

Нүхэр Ленхобоевой хорин табан жэл соо хэһэн ажал хүдэлмэриинь хараад үзэхэдэ, энэ нүхэр хамаг бүхы һаналаа хамтын хэрэгтэ хандуулна. Хэрбээ 1955 ондо 245 гектар талмай дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүриин 12 центнер үбһэ, туршалтын участогһаа гектар бүриин 19 центнер абаа һаа, мүнөө жэл энэ участогтаа гектарай 15 центнерһээ доошо бэшэ, рекордно участогтаа гектарай 80 центнерһээ бага бэшэ ургаса ургуулаа.

Д. ЦЫРЕНОВ.

Һайнаар хүдэлдэг звено

Түргэн урасхалта Кударинка голой урда талада Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын бууса—Дунгуй гэжэ тосхон оршодог юм. Энэ тосхон шадарай посхоодой үүдэ гарамсаар, үргэн ехэ поли аяар холоһоо нэмжын ногоорно. Тэрэ полиин хойто хажууда олон эхэнэрнүүдэй ехэл сүлөөгүй хүдэлжэ ябахань харагдана.

—Эндэ Евдокия Кузьминична Ануфриевагай звеногойхид сахарна свёклын ургасые буртаг үбһэнһөө сэбэрлэжэ ябана,—гэжэ Хамнигадайн МТС-эй ахалагша агроном Е. Е. Шайнова хэлэбэ.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Ануфриевагай звено 5 гектар сахарна свёкло түрүүшынхеэ тариһан юм. Орой болотор бороо хурын ороогүй дээрэһээ ургаса газарһаа бултайгаагүй, харин буртаг үбһэн элбэгээр ургашаһан байгаа. Гэбэшье, звеногойхид урма зоригоо хухарангүй, буртаг үбһыень хэдэн удаа түүжэ, ряд хоорондынь газарые элдүүрилһэн байна. Июнь һарын хахад багта ороһон бороогой һүүлээр ургаса газарһаа бултайжа, жэгдэрэн ногоорoo. Звеногой гэшүүд нүхэн бүридэ ургажа байһан эшэнүүдые шалгана. Хэрбээ нэгэ нүхэндэ хоёр, гурбан эшэнүүдэй ургажа байбал, үлүүень зулгаажа хаяад, нэгэ эшэ үлөөнэ. Нэгэ нүхэндэ олон эшэнүүд ургаа һаа, бага ургаса абтадаг бшуу. Звеногой гэшүүн бүхэндэ 0,75—0,75 гектар участок даалгагданхай. Тэдэнэр өөһэдынгөө участогуудые элдүүрилнэ, шалгана. О. Кербашева, Е. Ануфриева болон бусад үдэртөө 6 соото элдүүрилхэ аад, 6,5—7 соото хүрэтэр элдүүрилнэ.

Звеногой харууһалжа байһан сахарна свёклын ургаса яһала һайн.

—Юумэшье оролдолгын хүсөөр ха юм даа... Түрүүшынхеэ таряашье һаа, га бүриһөө 100 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахал байхабди,—гэжэ звеньевой Евдокия Кузьминична Ануфриева найдамтайгаар хэлэнэ.

Д. Болхоев.

Бурят-Монгол тухай бэшэһэн номуудай выставкэ

Москвада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй библиотекэ соо Дальна Восток ба Сибирь тухай бэшэгдэһэн номуудай выставкэ һаяхан нээгдэбэ. Олон номууд, журналнууд, газетэнүүд выставкын стенднүүд дээрэ табяатай.

Энэ выставкэдэ Бурят-Монголой АССР тухай бэшэһэн номууд бии. Тэдэнэй тоодо «Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэл», «Бурят-Монголой АССР-эй үйлэдбэриин хүсэнүүдые шудалан үзэхэ материалнууд», Д. Романенкын «Бурят-Монгол», А. Г. Туйскын «Бурят-Монголой АССР-эй түүхэй эдүүдэй ресурснуудай асуудал тушаа», В. Р. Вуянтуевай «Прибайкалье», И. В. Никольскиин «Зүүн Сибирь», К. Н. Миротворцевай «Зүүн Сибириин хизаарай физическэ географи тушаа очеркнууд» ба бусад номууд выставкэдэ харуулагдана.

Мүн Бурят-Монголой АССР тухай үргэн библиографи эндэ бэлэдхэгдэнхэй.

Түрэл партиин уряалаар оронойнгоо зүүн районуудта саг үргэлжөөр һуурижан ошохоёо шиидэһэн залуу москвагайхидые энэ выставкэ ехээр һонирхуулба.

Л. Апарников.

Шефскэ туһаламжа

Хориин аймгүйсэдкомой финансова таһагай коллектив шефтээ абаһан «Пламя» колхоздо 400 центнер тэжээл бэлдэжэ үгэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаһан юм. Тэдэнэй хэлэһэн үгэ хэһэн хэрэгтэйнь алгасанагүй. Богонихон сагай хугасаа соо тус коллектив 300 центнер үбһэ бэлдэжэ, колхоздо тушаагаа. Мүнөө энэ коллективһээ 12 хүн колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Тиихэ зуураа, нүхэд Капорский, Снетков, Гуляев, Трунев, Лосева гэгшэд оролдосотой ажалаараа бусадта һайн жэшээ харуулаа.

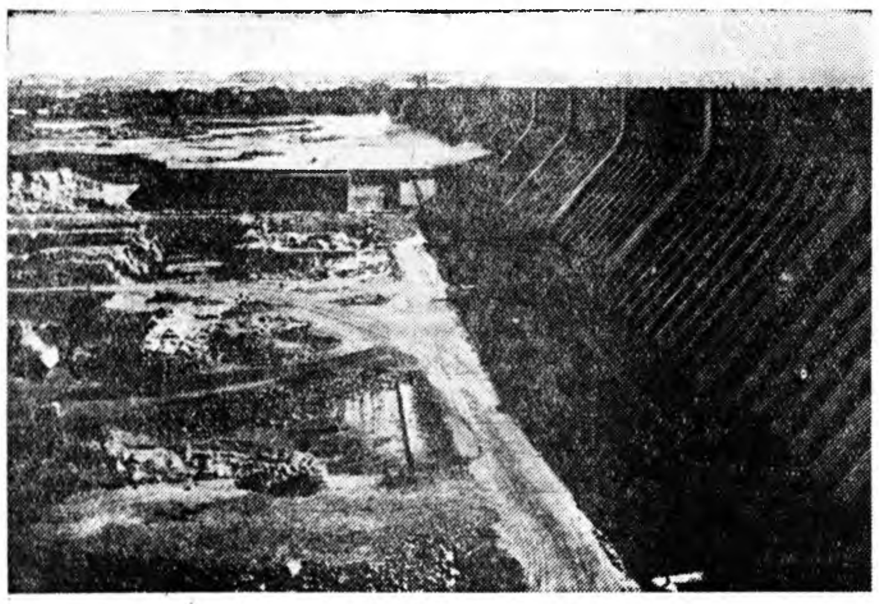
Ц. Цыдыпов.

Колхозой центр болбосон түхэлтэй болоо

Байкало-Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр К. Ф. Федоров) колхознигуудай гэр байрануудые шэнээр бариха, мүн заһабарилха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Һүүлшын табан һарын туршада байрын ба үйлэдбэриин олон гэрнүүд колхозой центртэ бодхоогдоо.

Колхозой центртэ 300 тонно орооһо багтааха типовой склад баригдаа. Мүн тээрмын гэр баригдаад, мүнөө тээрмэнь хабсаргагдажа байна.

М. Майоров.

Египет. Баригдажа байгаа Асуанска хаалтын зарим хуби харуулагдана. Кейстон агентствын фото.

Саид порт. Национальна мэдэлдэ болгогдоһон Суэцкэ каналай компаниин байшангай дэргэдэ египетскэ часовой зогсожо байна. ТАСС-эй фотохронико.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар болоһон конференциин стенографическа бэшэлгэ Лондондо байдаг Египетскэ посольстводо үгтэбэ

ЛОНДОН, августын 26. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар болоһон Лондонско конференциин заседаниин стенограмма Лондондо байдаг египетскэ посольстводо августын 25-най үдэшэ үгтэбэ гэжэ Рейтер агентство дамжуулба.

Үгэ хэлэлгын стенографическа бэшэлгые конференциин түрүүлэгшэ Египедэй правительствода үгэхэ гэжэ конференциин һүүлшын заседани дээрэ тэрээнэй бүхы хабаадагшад хэлэһэн байгаа.

Индонезиин президент Сукарно Советскэ Союз ошохоёо мордобо

ДЖАКАРТА, августын 26. (ТАСС). Индонезиин президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябалсаха хүнүүд Москва ошохоор мүнөөдэр ниидэбэ. Сукарно СССР-эй Верховно Соведэй айлшанинь боложо Советскэ Союзда ошохонь. Энэ айлшалгынгаа үедэ тэрэ мүн европейскэ бусад хэдэн оронуудаар ябаха байна.

Джакартын аэродром дээрэһээ президентые вице-президент Хатта, парламентын түрүүлэгшэ Сартоно, премьер-министр Састромиджойо, министрнүүд, парламентын гэшүүд, эгээ томо партинуудай толгойлогшонор, дипломатическа корпусой гэшүүд үдэшэбэ.

Микрофоной дэргэдэ тобшо үгэ хэлэхэ зуураа, президент нигэжэ тэмдэглэбэ: орон доторой байдалай эхэхэн бэрхэшээлтэй үедэ оронһоо гараха ошохомни. Эдэ бэрхэшээлнүүдые дабахын тулада бүхы национальна хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ шухала. Национальна нэгэдэлэй бэхижүүлхыень арадые, правительстве, партинуудай толгойлогшонорые Сукарно уряалба.

Советскэ Союзда ба бусад оронуудта айлшалгамни эб найрамдал ба арадуудай харилсаа холбоое бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байха гэжэ найдажа байһанаа Сукарно мэдүүлээ.

Пекинэй вузуудта

ПЕКИН, августын 25. (ТАСС). Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта ажаллаха эрхим һайн мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэжэ талаар Пекинэй үүргэ арадай засагай жэлнүүдэй туршада тон ехээр урганан байна.

«Бэйцзинжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ Пекиндэ 32 дээдэ һургуули хүдэлмэрилнэ. Тэдээн соо̂һоо 25-ниинь ороной сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр байгуулагдаа. Энэ жэлдэ столицада гоёолтые искусствын центральна институт, кинематографиин институт, урайһайханай, педагогическа институдууд, хитадай медицинын институт анха түрүүшынхеэ нээгдэхэ байна. Хэдэн олон дээдэ һургуулинуудта шэнэ факультедууд байгуулагдаа. Институдуудай дэргэдэ аспирантура нээгдэхэнь. Энэ жэлдэ столицын дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ гараһан 8 мянган гаран залуу мэргэжэлтэд ороной элдэб баригдалгануудта ошоод, хүдэлмэрилжэ байна. Столицын вузуудта һуража байһан студентнэрэй ниитэ тоо мүнөө намар 77 мянга гаран болохо юм.

1953 онһоо хойшо Советскэ Союз, Чехословаки болон бусад оронуудта һурахынь тулада пекинскэ вузуудай 1200 гаран студентнэр эльгээгдэһэн байна. Мүн Пекинэй 17 вузуудта 16 оронуудһаа, тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа ерэһэн 400 гаран студентнэр һуража байна.

КНР-эй эрье шадарта американска авиациин болон флодой хэһэн хорото муухай ябуулганууд

ПЕКИН, августын 24. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, американска 7-дохи флодой корабльнууд болон самолёдууд августын 23 ба 24-дэ Хитадай территориальна уһануудай соо, агаарта Чжэцзян провинциин эрье шадарта ябаһан байна. Энээндэ 18 бүлэг американска самолёдууд хабаалдаа. Чжоушань архипелагай оршондо самолёдууд эрье ба аралнууд дээгүүр ниидээ.

Августын 23-да самолёдуудаар халхалагдаһан американска далайн сэргэй эхэхэн бүлэг суднанууд Дачэнь аралһаа зүүн-хойгуур харагдаһан байна. Августын 24-дэ американска суднанууд Чжоушань архипелагта дутын уһан соо харагдаа.

Энэ хадаа КНР-эй эрье шадарта американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэһэн шэнэ томо хорото ябуулганууд мүн гэжэ агентство тоолоно.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, августын 26. (ТАСС). Французска газетэнүүдэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хараахада Алжиртахи байдал хурсадажа үргэлжэлһөөр. Бизо городһоо (Константина гэжэ департамент) 10 километр газарта алжирска тэмсэлшэд ба французска солдадуудай хоорондо тулалдаан болобо гэжэ «Журналь дю диманш» газетэ бэшэнэ. Французска 3 солдат алагдаһан, хоёрынь шархатаһан байна. Зэбсэгтэ тулалдаанууд ороной бусад районуудта болоно.

Австралида хүйтэн болобо

ЛОНДОН, августын 25. (ТАСС). Сиднэйһээ Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Антарктикаһа ерэһэн хүйтэн Австралиин хэдэн штадуудые үсэрэлдэр дайраба. Саһата шуургаһаа боложо олон мянгаад хурьгад үхэһэн байна. Олон газарта зам харилсаан таһалдуулагдаа. Шоссейн харгынууд дээгүүр саһан хүр тогтоһон байна.

Уласхоорондын мэдээ хэлэлгэ

ЛОНДОНСКО КОНФЕРЕНЦИИН ҺҮҮЛЭЭР

Суэцкэ канал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн Лондонско конференци һаяхан хүдэлмэрөө дүүргэбэ.

Конференциин һүүлэй заседаниинуудай нэгэн дээрэ США-гэй делегаци Англиин, Франциин болон Шэнэ Зеландиин түлөөлэгшэнэртэй хамта конференциин хүдэлмэриие дүүргэлгын демократическа бэшэ гуримые конференцидэ баадхаха гэжэ һэдээ. Энэ һэдэлгэнь юуб гэхэдэ, Суэцкэ канал тухай асуудалые хэлсэлгые американска проект баримталагшадай тооһоо абтаһан бүлэг түлөөлэгшэнэр тус проектые Египедтэ дамжуулан үгөөд, тэрэниие египетскэ правительство абахаар бэлэн гү гэжэ асууха гэһэн дурадхал болоно. Шанга эрилтын удхатайгаар американска дурадхалнуудые Египедтэ абхуулха гэжэ США-гэй болон бусад барууны гүрэнүүдэй делегацинуудай һэдэһэн һэдэлгыень СССР-эй, Индиин болон Цейлоной делегацинууд эрид шууд буруушаагаа. Эсэсэй эсэстэ, заседаниинуудайнгаа хүсэд стенографическа тоосоое египетскэ правительстводо мэдээсэхэ гэжэ Суэцкэ канал тушаа конференцидэ хабаадаһан 22 оронуудай түлөөлэгшэнэр конференциин түрүүлэгшэдэ даалгаха гэһэн дурадхалые конференцидэ хабаадагшад зүбшөөһэн байна. Энэ хадаа юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар хэгдэһэн бүхы һанамжанууд болон дурадхалнууд Египедэй правительстводо үгтэхэ ёһотой гэһэн удхатай.

Энэ асуудалые зохёон шиидхэхэ арга зам тушаа конференцидэ хабаадагшад нэгэн һаналтай байгаашьегүй һаань, тус конференци зарим тэды һайн үрэ дүнгүүдые харуулаа. Нэн түрүүн̰дэ, конференци хадаа Суэцкэ каналай компание Египедэй правительствын национальна мэдэлдэ болгоһон тушаа баруун гүрэнүүдэй зорюута үүсхэһэн түгшүүрилтэ байдалые һуларуулагда тулалаа.

Олонхи делегацинууд Египедтэ эсэргүү хүсэ хэрэглэхэ ябадалые буруушааһа ба Суэцкэ канал тухай асуудалые амгалан аргаар шиидхэхые ороолдоно гэжэ баруун агуухэх гүрэнүүдэй түлөөлэгшэнэр ойлгон мэдээ. Египедэй бэеэ даанхай эрхые эрид шууд хамгаалһан Советскэ Союзай, Индиин болон Индонезиин делегацинуудай хараа бодол ехэ удхашанартай байба.

Лондонско конференцидэ хабаадагшадай хэниинишье Суэцкэ каналай уласхоорондын урдаһай компаниие ехээр үмөөрөөгүй, тус компаниие национальна мэдэлдэ болгохо тухай египетскэ правительствын шиидхэбэриин зүб байһаниие ехээр арсаагүй. «Каналые национальна мэдэлдэ болгоһон ябадалые зүбшөөхэ гэжэ бүхы 22 оронуудай мэдэрһэн дээрэһээ Лондонско конференци Насерай зарим тэды илалта хангаа»,— гэжэ һаяхан Юнайтед Пресс гэжэ американска агентство ехэ гэмшэнгээр тэмдэглэнэ.

Зүгөөр каналые алдаһан ябадалые баруун гүрэнүүд тиимэ бэлэхэнээр зүбшөөхэ юм гэжэ һанаха болоо һаа, даншье буруу байна. Тэдэ гүрэнүүд каналай «уласхоорондын захиргаан» гэжэ нэрэтэй юумые Египедтэ баадхаха гэһэн өөрынгөө бодолһоо оройдоошье арсаагүй. Тус захирган хадаа «зарим тэды шэнэ түхэлтэй колониализмһаа» ондоо юумэ бэшэ байна гэжэ Лондонско конференци дээрэ советскэ делегациие толгойлогшо Д. Т. Шепилов мэдүүлээ. «Каналые засагайнгаа мэдэлдэ барижа байха аргые Насерта олгохо хэрэггүй, тиимэ арга олгохошьегүй»,— гэжэ конференциин хаагдаха үдэр «Дейли мейл» гэжэ английска газетэ һэргэгүйгөөр мэдүүлээ һэн. Баруун зүгэй зонхилхы хүнүүдэй олон түлөөлэгшэнэр нигэжэ һанана, тэдэнэр өөһэдынгөө түсэбүүдые бэелүүлхэ тухайл бодоно.

Суэцкэ каналаар суднаар ябалгые бэрхэтэй болгохынь тулада Египетскэ правительствые яаха ёһотойб гэһэн асуудалаар августын 23-да «Файнэншл Таймс» гэдэг лондонско газетэ ехэхэн редакционно статья бэшэһэн байна. Тиигээ һаа суднаар сүлөөтэйгөөр ябаха аргые болюулаа гэжэ Египедые зэмэлжэ болохо гэжэ газетэ һанана. Энэ зорилгоор тус газетэ каналаар ябаһан суднанууд египетскэ захиргаанда түлбэри түлэхэгүй гэжэ дурадхана. Каналаар суднаар ябалгые хангалгадань Египедтэ һаад хэхэ гэһэн ондоошье түсэб бии гэжэ «Дейли Геральд» газетын шэнжээлэгшэ мэдээсэнэ. Суэцкэ каналай урдань байһан компани англиска болон французска правительствонуудай зүбшөөлтэйгөөр Египедһээ лоцманууд болон бусад техническэ хүдэлмэрилэгшэдые дуудаха асарха гэжэ хараална. «Тиимэ ябуулга хадаа каналаар суднаар ябалгые болюулха ябадалда хүргэхэ ба энэ ушарта тиимэ байдалые зохёохын тулада англо-французска хамжэнүүд хэрэгтэй болохо байна»,— гэжэ Юнайтед Пресс агентство бэшэнэ.

Эдэ бүгэдэ Египедтэ эсэргүү хорото муухай ябадал колонизаторнуудай зүгһөө хэгдэжэ болохо байһан тухай гэршэлнэ.

БАРУУН ГЕРМАНИДАХИ ХАРХИС ААША

Баруун Германиин зонхилогшод Германиин коммунистическэ партиие хорихо тухай шиидхэбэри абаа. Августын 17-до Карлсруэдэхи конституционно сууд КПГ-е «конституцида харша» гэжэ соносхоһон ба тэрэниие хорихо гэжэ тогтооһон байна. Энэ будүүлиг ааша хадаа боннско правительствын бүхы политическэ хараа шугамай үрэ мүн болоно.

ФРГ-эй зонхилогшод немецкэ арадай дура хүсэлдэ зүрюугээр, тиин баруун гүрэнүүдэй хүсэд һайшаалтайгаар ба дэмжэлгэтэйгээр Баруун Германиие ремилитаризацилха гэһэн политика хэдэн жэл соо ябуулна. Гадаадын тэды туһаламжатайгаар Баруун Германиин монополинууд германска экономическа хүсэн бодхооһон ба сэрэгэй промышленностиие үргэнөөр хүгжөөһэн һуури байгуулһан байна.

Энээниие түйлаад, реваншист германска империие һэргээхэ хүүлэй хэлэжэ эхилээ. германска хоёр гүрэниие тус хэ түхай асуудалые тэдэ монополистическэ капиталай бүхы Германида тараажа мүн гэжэ тоолоно.

Баруун Германиин зонхилогшод германска сэрэгэй машинае һөөр һэргээн бодхоохые зуураа, һүүлэй үедэ эб найрамдалтай бүхы арадуудай ба маар хэдэ хэдэн алхамуудые байна. Тэдэнэр сэрэгэй обязательна албан тухай хуули абаа, парижска хэлсээнүүдэй раалагдаһан 500 мянган бэшэ, харин 800 мянган армиие байгуулха түсэб зохёоно, промышленна олохон предприятинуудые бүридүүлэгдэжэ ёһотой болгожо зорюулан буу зэбсэг үйлэдбэрилхэ гэһэн ехэ захилнуудые Аденауэрэй правительство абаһан байна.

Компартида эсэргүү хэрэгтэ бэлдэгдэһэн байна. Үшөө ФРГ-эй правительствын болон информациин ведомствын нөөнэй хүтэлбэрилэгшэ ...

Н. ЧИ...

Украинын агууехэ уранзохёолшо, олониитын ажал-ябуулагша

*

(Иван Франкогой түрэһөөр зуун жэл гүйсэбэ)

* *

Иван Франко бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон уранзохёолшо мүн, Тарас Шевченкын удаада тэрэ украин арадай элитэ зохёолшо гүүлэн, соёл культурыень суурхуулжа байдаг. Олониитын ажал-ябуулагша ба уран үгэтэ зохёолшон гэжэ Иван Франко алдаршаһан юм. Тэрээнэй һанаһай ябадал жэшээтэ һайхан, бэшэһэн зохёолнуудынь аргагүй олон байна.

XIX зуунай үедэ мүнөө байгаа Украинска ССР-эй ехэнхи газарынь Российска империин хубида, үлдэшэнь Австро-Венгриин мэдэлдэ байһан юм. Иван Франко тэрэ үлдөөшэ хубидань ородог, тиихэдэ Галици гэгдэдэг нютагта түрөө һэн.

Австро-Венгриин засаг 1848—1849 онуудай үсэр гараһан революционно хүдэлөөе хатуу шангаар дараһан байгаа. Тэрэ хархис мухай засаг тухай Герцен нигэжэ бэшэһэн юм: «Үргэн ужэм импери соонь хашуулһан зоболгоһон арадай ёолоон таһалгаряагүй соностожо, түмэр гэнжэнүүд амиды мяхан дээрэ жэбэржэ байдаг һэн».

Мянга найман зуун жараад гаранай үеын жэлнүүдтэ Карпадай хадын хойто бэеын ташаланда Бориславa тосхон шадар Дрогобыча гэдэг нютагханда нефть олдоһон байгаа. Удангүй тэрээхэн нютагта зээриин хойноһоо шунахайрһан капиталтан зүришэлдэжэ эхилээ һэн. Удаа даруулан газаргүйдэһэн үлэн хооһон тэрэашад үл залган амидарха мүрөө бодожо тиишэ һубарилдаһаар Галицида хүдэлмэришэн анги бии болоһон байгаа.

шадаг байгаа. Ородой демократическа шэглэлтэй литературын нүлөөн доро тэрэ үеэншэмэ үндэһэтэйгөөр зохёол бэшэхэ гэһэн хараа шугамые баримталдаг, зоной хэрэгтэ бэлиг зоригоо үгэдэг зохёолшон болохо урагаа һэн.

Тэрэ багадаа дүтэхэнэ Дрогобычска усадын Нагуевичи гэжэ тосхондо 1856 оной августын 27-до хүдөөгэй нэгэ түмэршэ дарханай бүлэдэ Иван Яковлевич Франко түрэһэн юм. Эсэгынгээ хүдинсэ соо түмэр түдэгэ носожо байхадаа Иван Франко Борислав тухай дуулаадаг бэлэй. Хүаансар хүбүүнэй сэдьхэлдэ аймшагтай городой һүлдэ дүрэ бүхөөр халдуугдаһан тула, тэрэ хожомынь зохёолшон болоходоо олон зохёолнуудаа городой байдалда зорюулһан байгаа ёһотой.

Эсэгэнь өөрөө бэшэг ном мэдэхэгүй аад лэ, хүбүүгээ эрдэм номдо һургаха гэжэ бодоһон байгаа. Түрэл тосхондоо эхин һургуули дүүргээд, хүүлээрнь католическа монастырдай һургуулида һураад, нигэжэ тиигэжэ байжа Дрогобычска гимназида ороһон юм. Гимназиин һүүлээрнь Львовско университедэй философско факультедэй студент болоо һэн. Тэрэ үеын профессорнүүдэй унщадаг залхуутай шашаг, һониргүй лекцинүүдые һанахадаа хүйтэн хүлһэмни гарадаг юм гэжэ хожомынь Иван Франко бэшээ бэлэй.

Иван Франко хара эртэ уранзохёолшын харгыда орожо, олониитын ажал-ябуулгаяа эхилээ һэн. Тэрэ ородой литературые һайн мэдээг, Белинский, Чернышевский, Добролюбов, тэрэ үеын бусад уранзохёолшодой бэшэһэн юумые һонирхон уншадаг байгаа.

Зүгөөр, юумэнэй ушар үдхые һаял ойлгодог болоо байһан аад, 1877 оной түгэс даруулан нэгэ хэды нүхэдтэеэ хамта тушаалгашаһан юм. Тэдэниие социалистическэ ёһоной эмхидэ хабаатай гэжэ гэмнэһэн байгаа. Юһэн һара соо түрмэдэ һуухадаа ехэл тулаа нэм гэжэ Франко өөрөө хэлэдэг бэлэй.

Тиибэ ябашье Франко урма зоригоо хухаржа, уруу дуруу болоогүй ябабагүй. 1878—1880 онуудай үедэ тэрэ бүришье һаа, эрдээр эрмэлзэн эрдэм бэлигэ дээшэлүүлжэ, зохёолгы абьясаагаар түгэлдэр байһан юм. Аман дээрэ билдагуу һаймһаруу үгэтэй арадай дайсадай урдаһаа тэмсэхэдээ, хүсэ шадалаа тэрэ гамнадаггүй бэлэй. Бүлэг нүхэдтэеэ хамта тэрэ журнал гаргажа эхилһэн аад, тэрэнь полицида хашуулжа гурба дахин гаршаг нэрэеэ һэлгэхэ байхад болодог һэн. Эрид тэмсэлэй шэглэлгые баримталһан хараа шугамаа журнал алдадаггүй һэн. «Түрмынгөө нүхэдтэ» зорюулһан Иван Франкогой шүлэг хүнэй сэдьхэлдэ урма бадарулан соностоо бэлэй.

Үшөө ондоо шүлэг соогоо хүндэ гэгшын балтаар хайхаржагай гүрэн түрын байгуулгын үндэр ханые бута сохин, эрхэ сүлөөгэй үнэн ябадалай харгы хүн түрэлтэндэ сэбэрлэжэ үгэхын түлөө тэмсэһэн шүлүү тэһэлэгшын образ гаргана. Энэ образ хожомынь А. М. Горькиин байгуулһан буревестнигэй образдол адли «агуухэ шулуу тэһэлэгшэ» болоһон Иван Франкогой бүхы бэшэһэн зохёолнуудта хабаатай образ юм.

Дээрэ нэрлэгдэһэн журналнуудта «Абарга могой» гэһэн үрэбхою хомхой капиталист-зээриншын нюурые гэ тэрээнэй мүлжэдэг хүдэлмэришэдэй байдалые харуулһан повесть бэлдэгдээ һэн. Тэрээнэй хажуугаар юумэ мэдэхэгүй мунхаг интеллигенцие шүүмжэлһэн статьянууд, эхэ орондоо дуратайбаи, гэжэ байжа хүбхайл хооһон үгэнүүдые хашхардаг зантай хуурмаг нюурта зоной ёһото зосоохиие элирүүлһэн очеркнууд хэблэгдэдэг, хүдэлмэришэдэй асуудал ба социализм тухай немец хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн статьянууд оршуулагдадаг байгаа.

Литературна шүүмжэлэлэй шэнжэтэй хүдэлмэринүүдэйнь дундаһаа «Литература ба тэрэнэй уг зорилго, гол шэнжэнүүд тухай» гэһэн статья илгаржа гарадаг юм. «Түрмынгөө нүхэдтэ», «Мүнхэ революционер», «Сүүд дээрэ» гэхэ мэтын политическэ лирикын эрхим жэшээ болоһон шүлэгүүд олониитые хүмүүжүүлхэ талаар онсо ехэ удхашанартай болоо һэн. Тэрэшэлэн мүнөө нэрлэгшэ статьянайшье литературын талаар агуухэ зохёолшын үзэл бодолые согсолон элирүүлһэн гол зохёолынь болоо бэлэй.

Тус статья соогоо Франко юумые дэбэргэн гоёожо, бодото байдалһаа гажа буруу болгон тайлбариладаг хуушанай идеалистическэ эстетикые буруушаажа, тэмсэлдэ зориһон үнэн үндэһэтэй искусствын хараа шугамые баталан хамгаалһан юм.

Иван Франко гансахан өөрынгөө литературада хабаадуулдаг үзэл бодолые элирүүлхэ гэжэ оролдоогүй, харин ородой революционно демократнуудай үзэлые тайлбарилан дэлгэрүүлжэ, социалистическэ теориие нэбтэрүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табидаг байгаа. Тиигээд тэрэ Карл Маркс ба Фридрих Энгельсын зохёолнуудые шудалжа эхилээ һэн. 1879 ондо Марксын «Капиталай» нэгэдэхи номһоо 24-дэхи бүлэгыень оршуулһан байна. Тэрэшэлэн Энгельсын «Анти-Дюринг» гэдэг номой зарим бүлэгүүдые оршуулһан байгаа. «Социализм гээшэ юун бэ» гэһэн асуудал харюугай түхэлтэйгөөр бэшэгдэһэн брошюрые агитационно зорилготойгоор польско хэлэн дээрэ хэблэн гаргаа һэн. 1879 ондо Франко «Праця» гэдэг польско хүдэлмэришэдэй газетын редакцида орожо, тэрээнэй бэшэһэн статьянууд ходо хододо хэблэгдэдэг болоо бэлэй.

1880—1889 онуудта дахин түрмэдэ хаагдажа, Иван Франко тэрэ ажалябуулгаа эрхим баатай болоо һэн. Тиигэшье һаа, Иван Франко эгээл тэрэ үедэ «Түрмын сонедүүд», «Энеэжэ байһан Борислав» гэхэ мэтын, өөрынгөө гайхамшаг хүсэтэй зохёолнуудые, «Бүргэд Захар» гэһэн үнэн болоһон юумые баримталһан повесть бэшээ һэн.

Зохёолшо байхадаа тэрэ үшөөл сэдьхэлээ ханангүй, эрдэмтын харгыгаар өөдөө дабхихын хойноһоо оролдодог бэлэй. Эгээл тэрэ үедэнь һула болоһон кафедрые Львовско университедтэ эзэлхэ ёһотой һэн гээшэ һанахаар аад лэ, шажанай нүлөө үргэдхэхые оролдодог профессорнүүд «бурханда һүзэггүй» алдартай хүниие багша болгохо яашье дурагүй байһан юм.

1906 ондо 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Харьковска университет тэрээндэ докторой нэрэ зэргэ олгоһон байгаа. Урагшаа һаналтай хэдэн ород эрдэмтэд Иван Франкое Россин императорска Науканууднай академиин гэшүүн болгожо һунгаха тухай асуудал табяа һэн. Тэрэ тэд революционер гэжэ сагаархин тэрэниие тоолж эрдэмтэ болгон һунгажа дээрэ бододог бэлэй.

Эрдэмэй талаар нигэжэ шье һаа, Франко шүлэг, зу найруулга, очеркнуудые ажалаа хаядаггүй һэн. 189 раһан «Шарлаһан набша» ги урин зохидоор бэшэгдэ дурадай шүлэгүүд украин ратурын түүхэдэ үшөө юм. 1898 ондо «Минии И 1900 ондо «Уйдхарта үдэ гэһэн номууд», 1898 онд дые суглуулһан ном гар шэнэ рассказууд, повестнү нууд бэшэгдэжэл байдаг б

Эрхэ сүлөөгэй ба арадай байдалай түлөө тэмсэхэ раа үзэлөө Франко хэзээд даггүй һэн. Бэшэһэн зүй бэ бэетэеэ зохихогүй дайралдадагшье һаа, түры мни хуби жаргал бүхы үүр нэй хуби жаргалтай холбоо олгосо ондоо болодоггүй

Зуун жэлэй саана тэрэ наһа бараһаар дүшөөд жэл

Бүхэдэлхэйн эб найр конгресс өөрынгөө тогтоол Франкое агуухэ гэжэ нэр рээнэй бэшэһэн зохёолнуу скэ Союзай бүхы арадуу жэ болонхой. 1918 онһоо хүрэтэр Франкогой зохёол дахин хэблэгдэжэ, манай ор һятанай хэлэн дээрэ 892 хэһэгээр хэблэгдээ.

А. БЕЛЕЦКИЙ, Науканууднай академи...

Редакторай о... О. ГОМБОЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00850 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №